

WIADOMOŚCI URZĘDOWE

ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

ROK VII NR 3-4 (42-43) KWIECIEŃ—GRUDZIEŃ 1963 CENA ZŁ 7

TREŚĆ

	Str.
Uchwała XII Plenarnego Posiedzenia Naczelnej Rady Harcerskiej z dnia 30 listopada 1962 r. w sprawie jednolitego systemu kształcenia kadry ZHP	2
Jednolity system kształcenia kadry ZHP (tezy Działu Kształcenia Kadry GKH)	3
● Wstęp	
● Kadra instruktorska ZHP — jej rola, kształcenie, rozwój	
● Zakres treści i metody kształcenia kadry	
● Stopnie instruktorskie	
● Kursy	
● Organizacja kształcenia	
Stopnie instruktorskie	10
Instrukcja w sprawie zdobywania stopni instruktorskich oraz działalności komisji kształcenia i prób instruktorskich	14
Przepisy przejściowe związane z wprowadzeniem jednolitego systemu kształcenia kadry ZHP	15
*	
Wytyczne programowe Głównej Kwatery Harcerstwa w związku z udziałem harcerstwa w obchodach 20-lecia Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej	16

UCHWAŁA

XII PLENARNEGO POSIEDZENIA NACZELNEJ RADY HARCERSKIEJ

z dnia 30 listopada 1962 r.

W SPRAWIE JEDNOLITEGO SYSTEMU KSZTAŁCENIA KADRY ZHP

Naczelna Rada Harcerska po zapoznaniu się z przedstawionymi materiałami oraz po dyskusji zatwierdza i wprowadza w całym Związku jednolity system kształcenia kadry ZHP, oparty na następujących założeniach:

— instruktorzy ZHP mają do spełnienia rolę organizatorów społecznego ruchu młodzieży i kadry na rzecz socjalistycznego kształcenia życia oraz rolę uczestników i współtwórców ruchu wychowawców, odpowiedzialnych za program ideowo-wychowawczy Związku i jego realizację, budujących wraz z innymi ogólnospołeczny front wychowania w Polsce;

— poziom instruktorów, ich świadomość, postawa ideowo-moralna i przygotowanie do pracy w organizacji jest decydującym ogniwem wśród czynników warunkujących oddziaływanie ideowo-wychowawcze, społeczną wadą i pozycję Związku;

— kształcenie jest jednym z ogniw całego zespołu warunków i bodźców, oddziałujących na rozwój kadry — obok działalności w Związku, w ramach stałej na określonej funkcji, działalności zespołów instruktorskich i in.; wszystkie te ognia powinny stanowić integralną całość;

— głównym zadaniem kształcenia jest wyposażenie instruktorów w wiedzę i umiejętności niezbędne do pełnienia określonych funkcji w organizacji, zgodnie z programem i systemem wychowawczym ZHP, oraz kształtujące postawę działacza społecznego — wychowawcy, organizatora ruchu społecznego i ruchu wychowawców;

— treści kształcenia muszą opierać się na aktualnych zadaniach programowych organizacji, wspierać tendencje rozwojowe Związku; metody kształcenia winny zakładać jak najpełniejszą aktywizację uczestników, ściśle wiązać teorię z praktyką; proces kształcenia winien pobudzać i wdrażać instruktorów do dalszej pracy nad sobą, kierunków samokształcenia;

— ujednoliceniu podstaw programowo-metodycznych kształcenia w całej organizacji winno towarzyszyć zróżnicowanie poszczególnych kursów (w zależności od aktualnych treści życia terenowych ogniw Związku, środowisk, składu kadry i uczestników itp.) oraz duża elastyczność i różnorodność organizacyjnych form kształcenia.

I

Naczelna Rada Harcerska stwierdza, że wprowadzenie jednolitego systemu kształcenia w życie wymagać będzie dość długiego okresu czasu i musi odbywać się etapami.

Wynika to z faktu, iż obecnie występuje w organizacji olbrzymia różnorodność treści, metod i poziomu kształcenia, a także rozwiązań organizacyjnych, niekiedy niezgodnych z założeniami zawartymi w jednolitym systemie.

Żądać jest dostatecznej ilości kadry kształcącej oraz nowych systemów, długofalowej pracy kształceniowej w całym Związku.

Decentralizacja kształcenia i przekazanie szkolenia instruktorów na pierwszym poziomie hufcom wymaga spełnienia szeregu warunków, a przede wszystkim przygotowania odpowiedniej ilości kadry kształcącej.

Naczelna Rada Harcerska uważa dotychczasową pracę nad systemem i próby jego realizacji za pierw-

szy etap prac i ustala, że w drugim etapie, w okresie od grudnia 1962 r. do sierpnia 1963 r., należy skoncentrować się na:

— opracowaniu wytycznych programowo-metodycznych dla różnych typów kursów oraz innych materiałów do kształcenia, rozpoczęciu wydawania biblioteczki kształceniowej,

— przygotowaniu kadry kształcącej chorągwi i tych hufców, które podejmą samodzielnie kształcenie drużynowych oraz w których powstają ośrodki inicjatywy społecznej.

— rozpoczęciu prac nad rzeczywistym ulepszeniem stopnia przewodnictwa w kadrze drużynowych w miarę zwiększania się kadry kształcącej,

— pełnej realizacji koncepcji pracy harcerskiej w liceach pedagogicznych oraz opracowaniu analogicznej koncepcji dla studiów nauczycielskich,

— opracowaniu koncepcji działalności zespołów instruktorów.

W trzecim etapie, obejmującym rok szkolny 1963/64, trzeba będzie skoncentrować się na:

— kształceniu kadry kształcącej dla wszystkich hufców i stopniowym przemieszaniu przez nie kształcenia drużynowych, ulepszeniu stopnia przewodnictwa,

— pełnej realizacji koncepcji pracy harcerskiej w studiach nauczycielskich,

— realizacji przyjętej koncepcji działalności zespołów instruktorów.

II

Naczelna Rada Harcerska zaleca Główną Kwaterę Harcerską:

1. zatwierdzenie programów prób na stopień przewodnika, podharcmistrza i harcmistrza, instrukcji i sprawozdania o stopniu instruktorów oraz działalności komisji kształcenia i prób instruktorów wraz z przepisami na okres przejściowy,

2. opracowanie kompleksowego planu zabezpieczenia wprowadzenia w życie jednolitego systemu kształcenia kadry, określającego zadania w tym zakresie dla poszczególnych ogniw Związku,

3. informowanie Naczelnej Rady Harcerskiej o realizacji niniejszej uchwały.

Ponadto zobowiązuje się Główna Kwatera do wydania w terminie do końca kwietnia 1963 r. materiałów pomocniczych, które pokazywałyby sposób wprowadzania systemu w praktyce.

*

Naczelna Rada Harcerska jest przekonana, iż wprowadzenie do organizacji jednolitego systemu kształcenia kadry oraz prawidłowego jego realizacja pozwoli podnieść na wyższy poziom działalność ideowo-wychowawczą Związku, zabezpieczyć lepszą pracę drużyn, pozwoli na zwiększenie siły oddziaływania harcerstwa na młodzież.

NACZELNA RADA HARCERSKA

Warszawa, dnia 30.XI.1962 r.

JEDNOLITY SYSTEM KSZTAŁCENIA KADRY ZHP

TEŻY DZIAŁU KSZTAŁCENIA KADRY GKH

(Opracowane w listopadzie 1962 r., skorygowane we wrześniu 1963 r.)

I. WSTĘP

1. Ostatnie lata to okres istotnych zmian w życiu naszej organizacji. Działalność społeczna, podejmowana przez społeczność potrzeb najbliższego środowiska i kraju stały się masową praktyką drużyn. Centralne inicjatywy programowo-kształceniowe oraz budowanie i realizacja programów działania terenowych ogniw Związku wdrożyły czolowy aktywni instruktorów do konkretyzowania założeń ideowo-wychowawczych organizacji oraz wzniosła ich z regionalną problematyką społeczno-polityczną i gospodarczą do poziomu szeregu żywych, twórczych zespołów instruktorów, odgrywających dużą rolę w życiu Związku. ZHP znaczenie powiększył się w szeregu — stał się organizacją milionową. Bówoży różnym form nieobozowej akty-

wności i grup podkrólowych rozszerzył oddziaływanie harcerstwa na młodzież niezorganizowaną.

2. Dobrek ten pozwolił określić główne kierunki działalności społecznej Związku, pogłębił związaną z nim problematykę ideowo-polityczną, posunął nas przed prace nad precyzowaniem programu i charakteru Związku. Wyrazem tego jest opracowanie i wprowadzanie w życie systemu pracy drużyn zuchowych i harcerskich. Prace te wywołały zarazem palącą potrzebę rozciągania całościowo i ogólniejszymi formami z działalnością, kształceniem i rozwojem kadry instruktorów ZHP.

Funktem wyjścia do tych opracowań musi być określenie roli kadry w Związku, w jego życiu i rozwoju.

II. KADRA INSTRUKTORSKA ZHP — JEJ ROLA, KSZTALENIE, ROZWÓJ

3. Jesteśmy organizacją dzieci, młodzieży i instruktorów.

Zespołom dzieci i młodzieży organizacja nasza stwarza perspektywę rozwoju od wspólnej zabawy i życia w gromadzie — do dostępnia i podejmowania społecznych potrzeb, do coraz pełniejszego wchodzenia w życie społeczne i aktywnego udziału w „przekształcaniu świata”. W miarę osiągania tej perspektywy, w trakcie coraz szerszej działalności społecznej i coraz bogatszego „życia wewnętrznego” zespołu, kształtują się stosunki w zespole i umacniają się oddziaływanie zespołu na swych członków. Podstawowym warunkiem prawidłowego przebiegania tego procesu jest udział w nim i kierownicza rola instruktora.

Instruktor jest — na równi z młodzieżą — członkiem zespołu; ma w nim zarzadm do spełnienia szczególną funkcję: organizuje życie i rozwój zespołu, pomaga w rozwiązywaniu konfliktów, ukazuje młodzieży perspektywę i związki jej działalności z szerszą problematyką społeczną, pomaga każdemu z członków zespołu osiągnąć swoje miejsce w działalności i życiu zespołu, wskazuje mu odpowiedni sposób postępowania czy pracy nad sobą — słowem: w trakcie rozwoju zespołu i wychowania jego członków zgodnie z programem ideowo-wychowawczym Związku.

Ruch społeczny w ZHP.

Ośrodki inicjatywy społecznej

4. Działalność społeczna jest zatem celem i perspektywą zespołów młodzieży wraz z kadrą, stanowi główną siłę napędową ich rozwoju, w tym także procesów samowychowania zespołów i ich członków. Zespół pojmujemy wciąż aktywniej i coraz bardziej świadomie tę perspektywę przejawiać tylko częścią organizacji — staje się ogniwem autentycznego ruchu społecznego zmierzającego do „zmiany świata na lepsze”, czynnego udziału w budownictwie socjalizmu. Tworzenie takiego ruchu w organizacji, nadawanie takiego charakteru całemu Związkowi jest jednym z zasadniczych kierunków dalszego rozwoju ZHP.

5. Czynnikiem sprzyjającym budowaniu w harcerstwie ruchu społecznego może być tworzenie wewnątrz hufców ośrodków inicjatywy społecznej — trwałych związków podobnych drużynom, podejmujących w niektórych sferach społecznych w swym środowisku (zwłaszcza w małych miasteczkach), włączających się

w nurt lokalnych inicjatyw aktywnej części dorosłego społeczeństwa. Ośrodki te stwarzają płaszczyznę działania szerszego niż w skali jednej drużyny, pokazują możliwości organizacji, kształtują świadomość i wiążą ze sobą — w trakcie działania i przy zróżnicowaniu zadań — różne grupy wiekowe młodzieży.

Ośrodki mogą więc tworzyć różne, umożliwiające korzystanie dla zespołów, sytuacje — nie umniejszają, lecz wzbogacają możliwości gromadzenia ognia wychowania w harcerstwie, którym jest kierowana przez instruktora drużyna z żywo działającymi zastępami.

Ruch wychowawców

6. Rola kadry instruktorskiej ZHP nie wyczerpuje organizatorski udział w społecznym ruchu na rzecz ulepszenia życia. Kadra, odpowiadając za program ideowo-wychowawczy Związku, reprezentując określoną koncepcję wychowania, tworzy wewnątrz organizacji ruch wychowawczy, włączy w kształcenie tej koncepcji w życie. Ponadto zaś zamierzania i działalność kadry ZHP zbiegają się z porzeczaniem innych społecznych sił, podejmujących odpowiedzialność za sprawy dzieci i wychowania (nauczycielstwa i działaczy oświatowych, aktyw TPD, Ligii Kobiet, związków zawodowych, dziecięcej z ZMW prowadzących kluby dziecięce i in.), inspirowanej i kierowanej przez organizację. Niezależnie od tego, w jakiej mierze ograniczać się do ram własnej organizacji — winni starannie się dalczaćami ogólnospołecznego frontu wychowania, przyczyniać się do jego tworzenia, wnieść doń doświadczenia i dobrek Związku.

Ta druga rola instruktorów ZHP nie tylko rozszerza perspektywę samej kadry, ale stwarza również szansę — i warunkuje — rozwój całej organizacji, jej wkład w kształtowanie socjalistycznej wychowania.

7. Płaszczyzną sprzyjającą taktemu umianom roli kadry ZHP mogą i powinny stać się zespoły instruktorów, a zwłaszcza środowiskowe kręgi pracy, związane z ośrodkami inicjatywy społecznej. Współdziałanie drużynowych i szeregowych w ramach zespołów i potrzeb środowiska, a szczególnie dzieci, budowa pozytywnego wychowawczego programu działania, wybór i realizacja zadań przez drużynę w jej i miejscowym aktywnym społecznym, podejmowanie rzeczniczą spraw dzieci, młodzieży i wychowania na swym terenie — stwarzają podstawę do szerokości spożycia na prace w organizacji, na miejsce ZHP i jego instruktorów w społeczeństwie.

8. Przedstawione wyżej ujęcie charakteru organizacji i roli kadry oznacza, że poziom instruktorów,

ich świadomość, postawa ideowo-moralna i przygotowanie do pracy w organizacji, jest decydującym ogniwem wśród czynników, od których zależy praca Związku, siła oddziaływania wychowawczego, społeczna wartość i poziom jego działalności.

Wynika stąd ogromne znaczenie pracy Związku za swą kadry, przygotowania instruktorów do podejmowania zadań, indywidualnego rozwoju każdego instruktora — kształcenia kadry, która uzyskuje niezwykle wysoką rangę w życiu organizacji.

Poziomy prac instryktorskiej — etapy rozwoju instryktorskiej

9. Na tej podstawie można określić postawowe wymagania wobec instruktora. Wynikają one ze wzrastających zadań i charakteru pracy, jakimże jest rozwojowa instryktorska. Dlatego też każdemu z 3 poziomów pracy instryktorskiej odpowiada stopień instryktorski.

Poziom I — organizator zespołu drużyny (przewodnik)

Rozumie, co jest celem pracy drużyny. Prowadzi drużynę zgodnie z zasadami przyjętymi w ZHP. Umie w swej pracy kierować się znajomością dzieci i prowadzonego przed siebie zespołu.

Poziom II — wychowawca — działacz (podharcmistrz)

Prowadzi działalność wśród młodzieży w myśl założeń programowych drużyny oraz systemu pracy drużyny i umie wykorzystywać ich dla angażowania ideowego młodzieży. Jest również współorganizatorem działalności społecznej i różnych imprez w skali szerzej niż drużyna — lub bierze udział w kształceniu bądź dozorowaniu drużynowych czy w pracy z aktywnym młodzieżowym. Umie skupiać wokół pracy Związku sojuszników.

Poziom III — działacz społeczny — ofiarą wychowania (harcmistrz)

Prowadząc pracę z młodzieżą stwarza doświadczenia, z których korzystają inni wychowawcy, pomaga im w doświadczeniach instryktorskich, kierując drużynowo — lub prowadzi działalność programowo-organizatorską na terenie hufca — lub bierze udział w kształceniu instryktorskim — korzystając z wiedzy politycznej, pedagogicznej i metodycznej. Jest aktywnym uczestnikiem ruchu wychowawczego na rzecz dziecka i wychowania.

Zadania kształcenia kadry

10. Kształcenie kadry musi uwzględnić te 3 poziomy i przygotowawczy instryktorskich do właściwej pracy na określonych funkcjach — zgodnie z założeniami programowymi ZHP i systemem pracy drużyny — oraz do tworzenia i umiactwa w organizacji ruchu społecznego i ruchu wychowawczego. Kształcenie kadry nie może zatem porzucić na wprowadzaniu jej do masowej praktyki Związku wypracowanych już doświadczeń i rozwiązań programowo-metodycznych, ale musi wspierać zasadnicze tendencje rozwojowe organizacji, sprzyjając rozwojowi programu, włączając instryktorskich do rozwiązywania aktualnych problemów Związku. W procesie kształcenia idzie o wyposażenie instryktorskich w zasób umiejętności niezbędnych w pracy w organizacji i wspartych zrzetelną wiedzą, idzie o kształtowanie aktywnej postawy społecznej, poczucia odpowiedzialności za organizację, za młodzież i wychowanie.

Zadaniem kształcenia jest również umiactwienie grona instryktorskiego Związku, przeciwdziałanie płynności kadry, zapośredniczenie ilościowych potrzeb dopływu instryktorskich — nieograniczonego dla dalszego wydawnego wzrostu liczebnego organizacji.

Proces kształcenia, którego główne ogniwą stanowią próby na stopnie instryktorskiej i kursy, winno wchodzić też do organizacji kłmiat zapotrzebowania na dalsze podnoszenie poziomu instryktorskich — winno początkowo i kierunkowo dalszą pracę z kadry, szczególnie do kształcenia.

Dokształcanie — zespoły instryktorskich

11. Potrzeba systematycznego i planowego dokształcania kadry wynika z konieczności uzupełniania (a nie powtarzania) podstawowych wiadomości i umiejętności zdobywanych na różnych typach kursów, a także z konieczności wprowadzania do organizacji nowych spraw, treści i zadań.

Zadania dokształcania kadry dotyczą przede wszystkim: — doskonalenia warsztatu metodycznego, rozwijania umiejętności instryktorskich związanych z realizacją systemu pracy drużyny, konfrontowaniem teorii z praktyką, — pogłębiania wiedzy społeczno-politycznej — szczególnie w zakresie zagadnień wiążących się z działalnością instryktorską, z problematyką środowiska społeczno-terenowego oraz z aktualnymi wyzwaniami politycznymi, — inspirowania samokształcenia instryktorskich. Ogniwem przewodnim dokształcania jest praca na planem działania hufca i jego realizacja.

Głównym terenem dokształcania — kregi pracy (kregi instryktorskie).

12. Dotychczasowa praktyka i perspektywy tworzenia coraz liczniejszych ośrodków inicjatywy młodzieży rysują następujące trzy rodzaje kregów: — kregi hufca — obejmujący całą kadry hufca, — kregi związane z określonymi grupami wiekowymi młodzieży: drużynowych zuchów, drużynowych młodszych harcerek i rą drużyn starszoharcerek, — kregi środowiskowe — tworzące się wraz z ośrodkami inicjatywy.

Możliwe jest również powstawanie kregów instryktorskich w zakładach kształcenia nauczycieli; kregi te będą działać na odrębnych zasadach.

13. Zadania tych wszystkich zespołów nie ograniczają się do dokształcania metodycznego kadry. W całym procesie dokształcania instryktorskich ma być one do spełnienia znaczenie szersze rolę, przede wszystkim zaś winny prowadzić do powstawania zespołów ogniw ruchu wychowawczego.

— brać udział w kierowaniu organizacją (tworzenie programu działania, ocena i kontrola funkcjonowania hufca i jego władze, wymiana doświadczeń organizatorskich, opiniowanie o pracy i postawie współkollegów-instryktorskich, dysponowanie funduszem kregów pracy itp.),

— inicjować organizowaną społeczną działalność harcerstwa,

— podejmować rzetelność spraw dzieci, młodzieży i wychowania, współdziałać w rozwiązywaniu tych spraw z innymi siałami społecznymi,

— stwarzać przyjazną, koleżeńską atmosferę wśród kadry, możliwość wspólnej pracy i rozwoju, umiactwić więź instryktorskich z organizacją.

14. Dla realizacji tych zadań niezwykle ważne jest wyrażenie określenia miejsca działalności i inicjatywy poszczególnych zespołów instryktorskich w tworzeniu i realizacji planu działania hufca oraz w pracy nad kształtowaniem postawy społecznej i podnoszeniem świadomości ideowo-wychowawczej kadry.

*) W praktyce, a na tej podstawie — w toku wstępnych prac przygotowawczych III Zjazdu Władz ZHP — zwróciła się potrzeba istotnych zmian w funkcjonowaniu i strukturze kregów; wprowadzanie zmian spowoduje też — jak można przewidzieć — zwiększenie zakresu zadań oraz nazwy kregu hufca, np. zjazd hufca, konferecja instryktorska hufca (uwaga niniejsza została dopisana we wrześniu 1972 r.).

a) **Kregi hufca** działają w niewielu powiatach, w zasadzie odbywają się tylko spotkania instryktorskich mające głównie charakter odpraw. Ta praktyka wymaga zmian — zespoły całej kadry hufca powinny coraz pełniej uczestniczyć w decydowaniu o wydobyciu zagadnieniach działania hufca w kierowaniu organizacją w powiecie.

Zadania kregu hufca dotyczą przede wszystkim: — ustalania planu działania hufca i zadań dla gałęzi i środowisk, podejmowania nowych kampanii i akcji oraz wspólnych inicjatyw z innymi organizacjami wychowawczymi, — dokształcania kadry w zakresie wiedzy społeczno-politycznej w związku z aktualną sytuacją polityczną lub aktualnymi zadaniami programowymi całego hufca,

— omówy pracy hufca i komendy hufca, wyborów komisy, — dysponowania funduszem kregów pracy w skali powiatu, — przyjmowania nowych instryktorskich do Związku, — organizowania większych imprez kulturalno-rekreacyjnych dla instryktorskich.

b) **Kregi związane z grupami wiekowymi młodzieży** istniejące obecnie niemal powszechnie, winny istnieć nadal, umiactwić się, rozwijać. Najdłuższy okres pracy i najwięcej doświadczeń mają kregi drużynowo-zuchów, dotyczące zagadnień wychowania i kregi związane z odcinkiem starszoharcerek i nie włączano do nich całej rą drużyny — taki kierunek należy przyjąć obecnie.

Wynikającym zadaniem tych kregów jest doskonalenie warsztatu metodycznego instryktorskich (opracowywanie zadań z planu hufca, przeprowadzanie akcji, kampanii i imprez, podejmowanie związanych z nimi wydobyczych tematów z zakresu systemu pracy drużyny, wymiana doświadczeń itp., wspieranie go odpowiednią wiedzą pedagogiczną oraz wciąż wzbogacającym zasobem różnych umiejętności instryktorskich. Kregi mogą przeprowadzać wizytacje i oceny drużyn oraz wnioskować w sprawie prób na stopnie.

W procesie rozwoju tych kregów trzeba przeciwdziałać zadržającym się zjawiskom zaściankowosci, separowania się od problematyki pozostałych gałęzi Związku oraz kontrofikacji innych kregów.

c) **Kregi środowiskowe** mieć będą — jak wspomniano wyżej — największą szansę budowania ruchu wychowawczego w oparciu o organizowanie społecznej działalności i w odcie współdziałania drużyn. Tworzenie tych kregów, wiążące się nierozwalnie z powstawaniem ośrodków inicjatywy młodzieży, winno już być w pełni wykorzystane. Istnienie kregów instryktorskich hufców, nie może sprowadzać się do administracyjnych podziałów.

W miarę powstawania kregów środowiskowych — ze względu na najbliższy związek z działalnością drużyny — będą podejmować dokształcanie kadry w zakresie problematyki społeczno-wychowawczej swego środowiska, w zakresie praktycznych umiejętności niezbędnych do wspólnych zadań (opracowywać zestawy zadań dla drużyny i zastępów, przeprowadzać wspólnie imprezy, szkolić funkcyjnych itp.), będą organizować pomoc dla słabszych i nowych drużynowych, troszczyć się o dopływ nowych instryktorskich i rozwój sieci drużyny.

III. ZAKRES TREŚCI I METODY KSZTAŁCENIA KADRY

15. Głównym czynnikiem przesądającym, a zarazem umożliwiającym określenie treści i metod kształcenia jest bardziej powadźliwe, niż poprzednio, sformułowanie charakteru organizacji, założeń ideowo-programowych, posiadanie jednolitego systemu pracy drużyny, perspektywicznego spojrzenia na sposób kierowania organizacją.

Na tym tle wyraźnie rysują się zadania drużynowych i roli zespołów instryktorskich. Określenie pozycji instryktorskich w systemie działań społecznych, troszczyć o frontu wychowania wymaga dokonania doboru wiedzy

Przejmować będą one również zadania dotyczące opinii i pracy instryktorskich, jak np. wyrażania opinii wymaganych przy zdobywaniu stopni instryktorskich, przyznawania nagród drużynowym.

Potrzeba systemu kształcenia kadry

15. Wysoka ranga kształcenia i rozwoju instryktorskich w organizacji, złożoność występującej tu problematyki, wielość elementów, ich wzajemne powiązania — wymagają ujęcia ich w jednolity, usporządkowany system. Wprowadzenie w Związku jednolitego systemu kształcenia kadry jest pilną potrzebą. Wywołają ją konieczność ogromnego materiału pracy w tym zakresie, zapewnienia właściwej realizacji założeń ideowo-wychowawczych organizacji, umiactwienia tendencji rozwojowych. Wprowadzenie tego systemu — zarazem możliwe ze względu na zaawansowanie prac nad określeniem charakteru i programu Związku oraz na sformułowanie systemu pracy drużyny.

16. Potrzeba wprowadzenia jednolitego systemu kształcenia kadry jest tym większa, że konieczne jest przezwyciężenie szeregu istotnych niedomagań w tym zakresie. Do niedawna stan kształcenia i pracy z kadry — uwarunkowany całą sytuacją programowo-wychowawczą — cechowała ogromna różnorodność treści, metod i organizacji, wywołująca zubożenie, jednorodność i brak konsekwencji w przygotowaniu kadry do pracy. Wymagania dotychczasowych prób na stopnie instryktorskie nie tylko nie były realizowane (co nigdy nie było w pełni możliwe), ale uległy dezaktualizacji. Warunki formalne, nie liczące się z sytuacją kadrową Związku, opóźniały przeprowadzenie pracy, a biurokracja w działalności terenowych ogniw Związku za przygotowanie kadry, zaś ilość kształtujących instryktorskich zapośredniczała zaledwie część potrzeb.

17. Wprowadzenie jednolitego systemu kształcenia kadry nie oznacza zstygnowego i schematycznego ujęcia tego procesu. System wymagalny przestrzegania jego praktyczności, stwarza wspólne dla całego Związku miejsce jego przebiegania — zarazem jednak postuluje, by tworzywanym dla kształcenia i rozwoju kadry były żywe treści pracy i zadania programowe organizacji, aktualne problemy zespołów młodzieży i instryktorskich, środowisk, kraju i świata. Te włącznie żywe i aktualne treści winny wyznaczać program kursów i konferencji, określać tematy zadań powierzanych grupom uczestników, przesądzać wybór sześciolowych zagadnień społeczno-politycznych, być przedmiotem zajęć w kregach pracy. Tylko w ten sposób kadry mogą nie sprowadzać się do powtarzania formułek i schematów, lecz rzeczywiście współdziałać w rozwijaniu założeń programowych Związku, wspierać kierunki rozwoju, stanowiąc jedną z głównych dźwigni postępu w życiu organizacji.

18. Jednolity system kształcenia kadry zawiera następujące elementy: próby na stopnie instryktorskie i wymagania z nich wynikające, wsparcie kierunki rozwoju, organizację kształcenia, dokształcanie,

i umiejętności, które muszą służyć mu pomocą w realizowaniu tak postawionych zadań. Do tego dostosować trzeba treść, metody i system kształcenia kadry.

20. Zakres treści i metody kształcenia muszą zapewnić:

— umiejętność pracy z zespołem dzieci (młodzieży), — umiejętność działania na rzecz dzieci i ich potrzeb w szerokim froncie społecznego wychowania, — sprężystość kształtowania się postawy ideowej instryktorskich.

na kursach musi dostarczać pożądanych nawyków określonych form pracy zespołowej. Idzie tu o aktywizację każdego uczestnika, współudział w tworzeniu programu, o formy zabezpieczające prawidłowe stosunki i styl pracy zespołu, o demokratyzację kontaktów kadry z uczestnikami.

Te postulaty wymagają powołania rady kursu, znaczeniowej funkcji uczestników kursu, jawnej i zbrojowej oceny realizacji zadań oraz pracy i postawy członków zespołu.

Efekty kursów i zdobywanie dalszych umiejętności

36. Każdy kurs instruktorów winien przynieść wyraźne efekty — dawać uczestnikom określone wiadomości.

37. Trzy stopnie instruktorskie: przewodnik podharcmistrza, harcmistrz — odpowiadają trzem poziomom pracy instruktorów: organizatora zespołu, wychowawcy-działacza i działacza społecznego frontu wychowania.

Stopnie wychytają drogę rozwoju kadry i służą wiązaniu rozwoju indywidualnego instruktorów ze społeczno-wychowawczą działalnością ZHP. Spełniają wobec instruktorów i podharcmistrza funkcje, które winią być wyjątkowo do działalności i pobudzają kadre do zdobywania i podnoszenia kwalifikacji instruktorskich. Stanowią zespół sprawczalnych, konkretnych wymagań.

W stopniach instruktorów znajdują swoje odbicie wymagania z zakresu działalności instruktorskiej, wiedzy i umiejętności oraz — wprowadzone obecnie — zadania specjalne.

39. Zadania specjalne przyczyniają instruktorowi zdobywającemu stopień mogą dotyczyć aktywizowania drużyny, pracy z aktywnym młodzieżowym funkcjonowaniem i rozwoju zespołów instruktorskich — tworzenia ruchu wychowawczego, kształcenia kadry, współtworzenia i realizacji programu działania organizacji. Stanowią one jedno z najważniejszych kryteriów oceny poziomu instruktora, a zarazem są jego konkretnym wkładem w podnoszenie na wyższy poziom pracy programowej Związku. W zadaniach specjalnych szczególnie jasno zaznacza się podstawowa tendencja systemu kształcenia kadry — powiązanie rozwoju instruktorów z rozwojem programowo-metodycznym organizacji.

40. Powiązanie stopnia z przygotowaniem do określonych funkcji i realizacją ważnych dla Związku zadań stwarza sytuację, w której instancje organizacyjne będą zainteresowane w zdobywaniu stopni przez swoich instruktorów.

Wszystkie stopnie są dostępne dla drużynowego oraz każdego innego instruktora Związku pod warunkiem, że jego działalność i osiągnięte rezultaty będą się stale rozwijać i pogłębiać.

Pewne urozniczenia jednolitej drogi rozwojowej kadry w Związku stosuje się wobec osób dorosłych spoza organizacji, podejmujących szerszą działalność

mości i umiejętności, oddziaływać na ich postawę. Nie oznacza to, iż każdy uczestnik zdobywa w równym stopniu wszystkie umiejętności opisanego kilkanaście z nich, a reszte ponownie — uczestnicząc w realizacji każdego zadania, podjętego przez cały kurs; te pozostałe umiejętności zdobywa w toku dalszej działalności praktycznej. Każdy kurs musi tworzyć atmosferę pobudzającą do dalszego doskonalenia „warstwą” w toku pracy instruktorów.

37. Wymaganie, by w programie kursu treści określały metode żąda przygotowanej kadry kształcającej, eliminuje przypadkowość i improwizację. W pierwszym etapie wprowadzania nich — wstępnie — do tego opracowanie „wzorcowo” — programów kursów, sprawdzonych w konkretnych zespołach instruktorskich.

IV. STOPNIE INSTRUKTORSKIE

nie prowadzenie drużyny (mogą one zdobywać od razu stopień podharcmistrza, uzupełniając tylko przygotowanie w zakresie stopnia przewodnika) oraz wobec kandydatów na instruktorów spośród harcerzy z zakładów kształcenia nauczycieli (przewodnik ze specjalnością zachowawczą albo młodzieżowarcą w wersji dozbudowanej przez członków ZHP w zakładach kształcenia nauczycieli). Wyjątki te nie naruszają zasadniczo jednolitości wymagania stopnia kadry z tym, że mogą organizację w pozyskiwaniu nowych, cennych ludzi do pracy instruktorskiej.

Wymagania prok tak są ustalone, aby stopień przewodnika można było otrzymać w wieku lat 16, po ukończeniu kursu (otrzymaniu patentu drużynowego drużyny zachowawczej lub młodzieżowarcą) i po 2-3 miesięcznej pracy w drużynie, podharcmistrza w wieku lat 18, a harcmistrza — 19-20 lat. Likwiduje się zatem formalne warunki, które opóźniały przebieg prób — odłączyły de facto jedyną merytoryczną wytyczną — z wymagań oraz tak i organizacja kształcenia. Zobowiązuje to do znacznego nasilenia pracy kształceniowej w chorągwiach i hufcach oraz sprawnego, odbudowywanego przeprowadzania prób.

41. Nowe teksty prok na stopnie instruktorskie wychodzą z założeń opracowanego obecnie systemu kształcenia kadry z przeprowadzaniem w związku z tym krótkiej analizy zawartości dotychczasowych prób i ich realizacji. Nowe stopnie odchodzą — jak była mowa wyżej — od koncepcji encyklopedycznej, ściśle określonej sumy wiadomości w danym zakresie. Nowe stopnie, nie wytrzymają ona zupełnie prok byżeli. W dodatku szybki rozwój inicjatyw programowych, a w szczególności wprowadzenie systemu pracy drużyny, doprowadziły do deaktualizacji prób. Dotychczasowe stopnie nie wiążąły też dostatecznie wiedzy z umiejętnościami i z działalnością instruktorską, a w rezultacie nie spełniały w pełni potrzeb organizacji. Były też niejednokrotnie zdobywane w przezysznawane „dla samych tylko stopni” (dotyczy to szczególnie stopni harcmistrza i podharcmistrza), nie miały one wpływu na podnoszenie poziomu pracy organizacyjnej i rozwój programu, nie mogły leżeć w polu większego zainteresowania komend chorągwi i hufców.

V. KURS

42. W jednolitym systemie kształcenia kadry jednym z podstawowych elementów są kursy instruktorskie. Kursy dają instruktorowi pewien zasób wiedzy i umiejętności, służący przygotowaniu do realizacji ważnych dla organizacji zadań, najczęściej wiążących się z pełnieniem określonych funkcji. Jest to oczywiście niezbędny element prok zdobywaniu stopni instruktorskich.

Kursy te nie są kursami „na określone stopnie instruktorskie”, aczkolwiek fakt powiązania zakresu działalności instruktorskiej z określonym etapem rozwoju indywidualnego instruktora sprawia, że kursy

uczyniono jednym z warunków zdobycia określonego stopnia.

Stopnie instruktorskie nie są programem kształcenia, a więc i programem kursów. Dopiero połączenie zakresu potrzebnej wiedzy i umiejętności, wynikającego z pełnienia określonych funkcji oraz zawartości prok instruktorskiej — jest podstawą do opracowania programów kursów dla poszczególnych poziomów.

Rola kursów polega na wyodrębnieniu stała instruktorskiego przez podnoszenie na możliwie jednokowo poziom wiedzy i umiejętności biorących w nich udział instruktorów. Zarazem stwarzają ona okazję do wy-

miany i porównywania doświadczeń oraz do podnoszenia jakości pracy programowej przez aktualizowanie i wzbogacanie treści i metod pracy Związku.

Przygotowanie instruktorów na poziomie organizatora zespołu drużyny oraz wychowawcy-działacza, czyli przewodnika i podharcmistrza, wymaga kształcenia na odpowiednich kursach.

43. Kursy I poziomu to w zasadzie kursy drużynowe. Celem tych kursów jest przygotowanie uczestników do prowadzenia drużyny oraz osobiste zaangażowanie ich w pracę organizacji. Typy kursów I poziomu są związane z warsztatem wychowawczym kadry, a więc są to kursy drużynowych zachowawczych, drużynowych i młodzieżowarcych drużyn starszych, drużynowo-młodzieżowarcych drużyn starszych i kursy absolwentów zakładów kształcenia nauczycieli.

Kandydaci na kursy drużynowych (rad drużyn starszych), szczególnie rekrutujący się spośród młodzieży, powinni odbyć uprzednio kursy wstępne.

Kursy wstępne nie dają pełnego przygotowania do prowadzenia drużyny. Zadaniem kursów nie otrzymują patentu drużynowego. Zadaniem kursów wstępnych jest natomiast wyposażenie uczestników, którzy nie mają żadnego przygotowania instruktorskiego, w minimum wiadomości i umiejętności niezbędnych do rozpoczęcia pracy w już istniejącej drużynie albo (oraz) potrzebnych do orientowania się, czy kandydat na

drużynowego rzeczywiście będzie mógł podjąć tę funkcję.

44. Kursy II poziomu — obejmują zarówno instruktorów zdobywających stopień podharcmistrza, jak również wszystkich instruktorów, pełniących funkcje wymienione w rejestrze typów kursów. Celem tych kursów jest przygotowanie świadomych inicjatorów i organizatorów szerszej działalności społecznej zespołów harcerskich i instruktorskich, budzenie poczucia przyrzeczności do społecznego ruchu wychowawczego oraz rozwijanie umiejętności współdziałania z innymi organizacjami społecznymi i instruktorskimi.

Przebiegiem są takie typy obowiązkowych kursów, które przygotowują będą do zadań związanych z kierowaniem poszczególnymi odcinkami życia Związku, a więc kursy namiestnikowych zachowawczych, kursy kolonii zachowawczych, drużynowych o drugim statucie pracy, kadry kształcającej drużynowych, kierownikowych zespołów, związków drużyn i ośrodków itp.

W swych końcowych efektach kursy II poziomu muszą posuwać naprzód najważniejsze sprawy z opracowanych na kursie zadań programowych oraz nauczyć, jak w sposób prawidłowy rozwiązywać w praktycznej działalności instruktorskiej problemy podejmowane przez kurs.

45. Na III poziomie — działacza społecznego frontu wychowania organizowane będą konferencje harcmistrzowskie.

VI. ORGANIZACJA KSZTALENIA

46. Określając organizację kształcenia w oparciu o jednolity system należy liczyć się również z następującymi faktami:

— stały wzrost ilościowy Związku i duża płynność kadry powodują potrzebę kształcenia rokrocznie po kilkunastu odcinkach instruktorów,

— kadra organizatorów w swej masie (poza nieliczną grupą instruktorów komend) to instruktorzy społeczni, mający ograniczony czas nie tylko na kształcenie, ale i na pracę instruktorską,

— organizacja dysponuje ograniczonymi środkami finansowymi na kształcenie,

— a zatem kursy muszą oznaczać się dużą różnorodnością i być organizowane w różnych okresach czasu. Do najbardziej typowych i popartych dotychczasową praktyką należą kursy śródroczne stale z odwywaniem od pracy zawodowej i dochodzące, kursy w okresie zimowisk, kursy stale w okresie akcji letniej, kształcenie w ośrodkach obozowych, kursy wstępne obojowkowe.

Ta różnorodność kursów pod względem organizacyjnym w żadnym wypadku nie może wpłynąć ujemnie na ich poziom i realizację wymagań jednolitego systemu kształcenia.

47. Należało chwilił jest przyjęcie ogólnej zasady decentralizacji kształcenia, polegającej na tym, że kursy na poziomie I prowadzą komendy hufców, zaś kursy II poziomu i konferencje na poziomie III — komendy chorągwi oraz Główna Kwatera.

Zasada decentralizacji umożliwił kształcenie większej ilości instruktorów zgodnie ze stale wzrastającym

zapotrzebowaniem, pozwoi na to, aby proces kształcenia organizowano tam, gdzie głównie odbywa się do kształcenia i praca z kadry, a dzięki temu kształcenie będzie można lepiej powiązać z programem działania.

48. Aby wprowadzić z pełnym powodzeniem w życie zasady decentralizacji, potrzebą odpowiedniej ilości kadry kształcającej w hufcach i chorągwiach. Przygotowanie takiej kadry jest głównym zadaniem przy wprowadzaniu jednolitego systemu kształcenia kadry i warunkuje jego jednolite realizację.

49. Niezbędnym warunkiem jest zabezpieczenie rytmiczności kształcenia i takiego rozłożenia go na poszczególne okresy (kształcenie w ciągu roku szkolnego, na zimowiskach, w okresie akcji letniej), aby zaspołukiłosiłowe potrzeby organizacji i zapewnić pełną obsadę kursów. Sprawy ważną staje się również obniżenie kosztów i ulupnienie rekrutacji uczestników, by kształcić tych, którzy rzeczywiście będą pełnić funkcje instruktorskie.

49. Aby zapobiec wprowadzeniu do jednolitego systemu kształcenia, w komendach chorągwi i hufców muszą powstać plany kształcenia i pracy z kadry, opracowane w oparciu o rzetelną analizę sytuacji kadrowej w danym środowisku.

50. W realizacji jednolitego systemu kształcenia kadry ważną rolę do spełnienia mają komisje kształcenia i prok instruktorskie. One bowiem są powołane do kierowania kształceniem kadry i przeprowadzania prok. Ścisłe powiązanie kształcenia z organizowaniem przebiegu prok powinno w efekcie zabezpieczyć prawidłowe funkcjonowanie stopni i instruktorskich i upewnić pracę prowadzoną z instruktorami.

- Kronikę lotów Kosmicznych
- Dzieje odkryć naukowych związanych z kosmonautyką
- Podręcznik encyklopedii kosmosu

znajdą się w księżce

J. Górskiego

NA TROPIE TRZĘSCIEGO PRAWA

S. 376, 21 zł —

wydanej przez WYDAWNIWSTWO HARCERSKIE

Książkę nabyć można w składnicach CSH, księgarniach „DK” lub bezpośrednio w Wydawnictwie.

STOPNIE INSTRUKTORSKIE

(ZATWIERDZONE ROZKAZEM GKH L.3/63 z dn. 1.III.1963 r.)

PRZEWODNIK — ZE SPECJALNOŚCIĄ ZUCHOWĄ
WYCHOWAWCA DRUŻYNY ZUCHÓW

Warunki rozpoczęcia próby

1. Prowadzi drużynę zuchów.
2. Zgłosił się do odbycia próby na stopień przewodnika.

Wymagania próby

A.1. Podczas odbywania próby:

- a) planował cykl sprawnościowy i niesprawnościowy oraz poszczególne zbiórki z tych cykli, w planach zbiorów uwzględnił rolę przybocznych oraz zuchów zdobyczących różne gwiazdki,
- b) przeprowadził kilka zbiorów tematycznych i zastosował na nich najważniejsze formy pracy (zabawa tematyczna, zwiady, polityczne prace, majsterkowanie),
- c) zaplanował roczną działalność drużyny, uwzględniając w planie sprawy wynikające z 7 głównych zadań drużynowego zuchów, programów gwiazdek i programu działania swojej chorągwi (zuchowa oznaka chorągwi),
- d) brał czynny udział w działalności kregu pracy drużynowych zuchów — i kregu środowiskowego, jeżeli taki krąg został utworzony; chętnie podejmował i sumiennie wykonywał przyjęte zobowiązania,
- e) prowadził książkę pracy drużynowego zuchów i wywiady z obowiązków organizacyjnych wobec komendy hufca — i ośrodka (rejonu, środowiska lub tp.), jeśli drużyna wchodzi w jego skład.

B.1. Zna materiały dla drużynowego zuchów *).

2. Prawo zuchów, wymagania zawarte w regulaminach gwiazdek i sprawności oraz zwyczaj i obrzędy

*) Aktualny wykaz materiałów określa Główna Kwatera.

PRZEWODNIK — ZE SPECJALNOŚCIĄ MŁODSZAHCERSKĄ
ORGANIZATOR ZESPOŁU DRUŻYNY

Warunki rozpoczęcia próby

1. Prowadzi drużynę młodszahcerską.
2. Zgłosił się do odbycia próby na stopień przewodnika.

Wymagania próby

A.1. Podczas odbywania próby:

- a) opracował plan wychowawczy i doprowadził do opracowania planu zamierzeń drużyny, z planami tymi zapoznał opiekuna drużyny (lektorownika szkoły),
- b) przeprowadził kilka zbiorów (impres, wycieczek, zawodów sportowych, ognisk itp.) drużyny i kilka zbiorów rady drużyny oraz zastępów zastępowych,
- c) w drużynie:
 - odbywają się zbiórki zastępów, zastępy zdobywają sprawności zespołowe i realizują zadania,
 - jest prowadzona książka pracy drużyny i książka finansowa,
 - zebrano składki członkowskie od harcerzy,
 - przynajmniej część harcerzy zaopatrzyła się w mundur,
 - d) uczestniczył w działalności kregu pracy drużyny

zuchowe potrafi wykorzystywać dla określania norm życia swojej drużyny i rozwiązywania codziennych problemów wychowawczych (stosunek zucha do zucha i zucha do innych ludzi, stosunek do pracy, do wspólnej własności itp.).

3. Potrafi zorganizować wycieczkę drużyny, turniej, komek lub zuchowe święto, a w ich programie — gry, ćwiczenia, piosenki, piosy, zabawy techniczne itp.

4. Wzbogaca zasób znanych sobie form pracy i zabawy, korzystając z książek i czasopism nie tylko harcerskich.

5. W zabawach swojej drużyny wykorzystuje interesujące dzieci, a pozytywne dla pracy (zabawa wychowawcza) fakty i wydarzenia społeczno-polityczne (stosując zasadę, że do drużyny zuchów można przynieść wszystko to, w co się można bawić).

6. Zaprasza na zbiórki i korzysta z rady i pomocy ciekawych ludzi.

Warunki zakończenia próby

1. Ukończył 16 lat.
2. Ukończył kurs drużynowych zuchów i otrzymał patent drużynowego zuchów.
3. Uzyskał dodatnią ocenę swej pracy w drużynie ze strony wzytacji komendy hufca.
4. Uzyskał pozytywną opinię kregu(ów) pracy.

Uwagi: Próbę na stopień przewodnika ze specjalnością zuchową mogą rozpocząć także pierwsi przyboczni drużynowych zuchów — na podstawie indywidualnych decyzji komisji kształcenia i prób (komisji kształcenia) przy komendach hufców. Podjętą decyzję komisje winny zasięgać opinii drużynowych i określać wymagania stawiane kandydatom (np. ukończenie 15 lat, odbyty kurs wstępny dla drużynowych zuchów itp.).

owych drużyn młodszahcerskich — i kregu środowiskowego, jeśli krąg taki został zorganizowany.

e) wywiady z obowiązków organizacyjnych wobec komendy hufca — i ośrodka (rejonu, środowiska lub tp.), jeśli drużyna wchodzi w jego skład.

B.1. Zna materiały dla drużynowego drużyny młodszahcerskiej *).

2. Potrafi wykorzystywać zbiórki podsumowujące oraz wymagania zawarte w regulaminach sprawności zespołowych, mian i prawie harcerskim — dla rozwiązywania codziennych spraw życia zespołu (stosunek do pracy, stosunek do członków zespołu i ludzi spoza zespołu itp.).
3. Orientuje się w najważniejszych wydarzeniach społeczno-politycznych, gospodarczych oraz kulturalnych i potrafi wykorzystywać niektóre z nich w drużynie.
4. Potrafi organizować różne zajęcia, np. gry, zajęcia kulturalne, techniczne, sportowe, wycieczki. Dba o rozwój fizyczny i zdrowie dzieci. Wzbogaca posiadany zasób form do pracy w drużynie.
5. Korzysta z rad i pomocy ciekawych ludzi.

*) Aktualny wykaz materiałów określa Główna Kwatera.

Warunki zakończenia próby

1. Ukończył 16 lat.
2. Ukończył kurs drużynowych i otrzymał patent drużynowego drużyny młodszahcerskiej.

3. Uzyskał dodatnią ocenę swej pracy w drużynie ze strony wzytacji komendy hufca.

4. Uzyskał pozytywną opinię kregu(ów) pracy.
Uwaga: Próbę na stopień przewodnika ze specjalnością młodszahcerską mogą rozpocząć także przy-

PRZEWODNIK — ZE SPECJALNOŚCIĄ ZUCHOWĄ ALBO MŁODSZAHCERSKĄ

W WERSJI ZDOBYWANEJ PRZEZ CZŁONKÓW ZHP W ZAKŁADACH KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI

Warunki rozpoczęcia próby

1. Jest aktywnym członkiem drużyny starszahcerskiej w liceum pedagogicznym (liceum pedagogicznym dla wychowawców przedszkoli, technikum pedagogiczno-pedagogicznym) — albo kregu instruktorów ZHP w studium nauczycielskim; do zakończenia nauki ma nie więcej niż 18/19 roku.
2. Ukończył kurs wstępny dla drużynowych — albo odpowiedni kurs organizowany w zakładzie kształcenia nauczycieli.
3. Zgłosił się do odbycia próby na stopień przewodnika i uzyskał aprobatę swej drużyny (kregu).

Wymagania próby

A.1. Podczas odbywania próby

- a) w drużynie starszahcerskiej (kregu instruktorów):
 - aktywnie uczestniczył w planowaniu pracy, realizacji zamierzeń i zbiorach podsumowujących,
 - brał czynny udział w przygotowaniu, przeprowadzeniu i ocenie kilku imprez drużyny zuchów, młodszahcerskich, grup dziecięcych, np. zawodów sportowych, festiwali teatrów podwórkowych, turniejów, święta dziecka itp.,
 - wypełnił swoje obowiązki organizacyjne,
- b) w pracy w drużynie zuchów albo na kolonii zuchowej:
 - zaplanował cykl sprawnościowy i przygotował dokładny plan jednej zbiórki tego cyklu, uwzględniając rolę przybocznych oraz zuchów zdobywających różne gwiazdki,
 - prowadził samodzielnie zbiórki zuchowe, stosując na nich najważniejsze formy pracy (zabawa tematyczna, zwiady, polityczne prace, majsterkowanie),
 - w pracy w drużynie młodszahcerskiej albo na obozie lub stancji nieobozowej:
 - zaplanował zajęcia wprowadzające zastęp lub drużyny, zbiórki (impreze) drużyny i zbiórki szkolniczo-aktywne lub środowiskowe,
 - kierował pracą zastępu zdobywającego sprawność zespołową lub wypełniającemu zadanie,
 - samodzielnie prowadzi zbiórki (impreze) drużyny, stosując na nie! różnorodne zajęcia, np. gry, ćwiczenia, naukę piosenek, gawędy.

bozni, członkowie zespołów prowadzących drużyny, uczestnicy długotrwałych kursów drużynowych w końcowych fazach kursów — itp. Decyzje w tych sprawach podejmuje komisje kształcenia i prób (komisje kształcenia) przy komendach hufców, zasięgając opinii drużynowych, komend kursów itp. oraz określając wymagania stawiane kandydatom (np. ukończenie 15 lat, odbyty kurs wstępny dla drużynowych, udział w organizowaniu akcji oraz imprez drużyny i grup dziecięcych itp.).

B.1. Zna materiały dla drużynowego drużyny zuchów albo młodszahcerskiej *).

2. Umie zaplanować pracę drużyny zuchów, uwzględniając 7 głównych zadań drużynowego zuchów, wymagania gwiazdek i zuchowej oznaki chorągwiowej oraz potrzeby i zainteresowania zuchów — albo umie opracować plan wychowawczy drużynowego drużyny młodszahcerskiej i doprowadzić do opracowania planu zamierzeń drużyny.
3. Potrafi wykorzystać wymagania zawarte w regulaminach sprawności, gwiazdek albo mian i w prawie — dla rozwiązywania codziennych spraw wychowawczych zespołu dziecięcego.
4. Orientuje się w najważniejszych wydarzeniach społeczno-politycznych, gospodarczych oraz kulturalnych i umie wykorzystywać niektóre z nich w swej działalności.
5. Wzbogaca posiadany zasób form zuchowej zabawy — albo zajęć w drużynie młodszahcerskiej, korzystając z różnych materiałów i pomysłów.
6. Wykazuje dbałość o rozwój fizyczny, wypoczynek i zdrowie dzieci.
7. Wie, gdzie szukać sojuszników do pracy w drużynie.

Warunki zakończenia próby

1. Ukończył kurs drużynowych albo odpowiedni kurs organizowany w zakładzie kształcenia nauczycieli i otrzymał patent drużynowego.
2. Pracował przez 2-3 miesiące w drużynie zuchów lub młodszahcerskiej albo odbył waleczną praktykę pedagogiczną na zorganizowanej przez ZHP placówce wczasów dziecięcych.
3. Zdobyl znak organizatorów dzieci i stopień przewodnika (jeśli jest członkiem drużyny starszahcerskiej).
4. Uzyskał pozytywną opinię swej drużyny (kregu) — i rady szczepeu, jeśli drużyna wchodzi w jego skład.
5. Uzyskał dodatnią ocenę swej pracy ze strony komendy hufca.

*) Aktualny wykaz materiałów określa Główna Kwatera.

PRZEWODNIK — ZE SPECJALNOŚCIĄ STARSZAHCERSKĄ

WSPOŁORGANIZATOR ZESPOŁU DRUŻYNY

Warunki rozpoczęcia próby

1. Jest drużynowym lub członkiem rady drużyny starszahcerskiej.
2. Zgłosił się do odbycia próby na stopień przewodnika i uzyskał aprobatę drużyny.

Wymagania próby

A.1. Podczas odbywania próby:

- a) kierował albo aktywnie uczestniczył w opracowaniu planu zamierzeń (planu pracy) drużyny,

b) zdobył z zastępem przynajmniej jeden znak albo kierował przynajmniej jednym zadaniem w skali całej drużyny (kampania), albo też kierował pracą nowego zastępu w okresie poprzedzającym zdobywanie znaków.

c) aktywnie przyczynił się do tego, by drużyna i zastęp:

— organizował różnego rodzaju zajęcia, wzbogacające życie zespołu,

— wdrażał młodzież do wypełniania obowiązków członkowskich (składki, mundur itp.),

— wywazył się z obowiązków organizacyjnych wobec szczepli i komendy hufca,

— właściwie prowadził dokumentację pracy,

d) uczestniczył w działalności kręgu pracy rad drużyn starszoharcerskich — i kręgu środowiskowego, o ile krąg taki został zorganizowany.

B.1. Zna materiały dla aktywny drużyn starszoharcerskich*).

2. Potrafi wykorzystywać zbiórki podsumowujące oraz wymagania zawarte w miarach i prawie harcerek i kadry do kształtowania właściwej opinii o pracy i postawie uczestników zespołu, do oceny praktyki i roz-

* Aktualny wykaz materiałów określa Główna Kwatera.

wiązania codziennych spraw życia zespołu.

3. Orientuje się w najważniejszych wydarzeniach społeczno-politycznych, gospodarczych oraz kulturalnych i potrafi wykorzystać niektóre z nich do pracy w drużynie.

4. Potrafi zorganizować dyskusję, imprezę klubową, wspólną pracę, wycieczkę i inne zajęcia drużyny (zastępu, grupy). Umie organizować różne formy aktywnego wypoczynku sprzyjające zdrowiu i rozwojowi fizycznemu młodzieży. Wzbogaca posiadany zasób form do pracy młodzieżowej, wykorzystując różnorodnie materiały i pomysły.

5. Przygotuje do pracy z drużyną (zastępem) specjalistów spoza harcerek, zapewnia współdziałanie i pomoc innych organizacji.

Warunki zakończenia próby

1. Ukończył 16 lat.

2. Ukończył kurs aktywny drużyn starszoharcerskich.

3. Uzyskał dodatnią ocenę swej pracy w drużynie ze strony wizytacji komendy hufca.

4. Uzyskał pozytywną opinię drużyny, rady szczepli (jeśli drużyna wchodzi w skład szczepli) i kręgu(ów) pracy.

PODHARCISTRZ

WYCHOWAWCA — DZIAŁACZ

Warunki rozpoczęcia próby

1. Jest czynnym instruktorem ZHP w stopniu przewodnika i należyte wywiązuje się z pełnionej funkcji, a jego postępowanie w życiu osobistym i w zespole instruktorskim jest zgodne z wyznaczonymi i ogłoszonymi poglądami.

2. Pracuje lub pracował z drużyną czy innym zespołem młodzieży (np. stanice nieobozowego lata, zespoły artystyczne, grupy podwózkowe itp.).

3. Bierze aktywny udział w pracach zespołu instruktorskiego, np. kręgu drużynowych, środowiskowego.

4. Pracuje zawodowo lub kształci się.

5. Zgłosił na zbiórze zespołu instruktorskiego chęć odbycia próby na stopień plm i uzyskał aprobatę zespołu.

6. Uzyskał pozytywną opinię komendy hufca (komisji kształcenia i prób).

Wymagania próby

A.1. Prowadząc drużynę lub inny odcinek pracy w Związku wykazuje się znajomością założeń programowych ZHP i systemu pracy drużyn oraz umiejętności ich realizowania.

2. Na podstawie znajomości i analizy potrzeb społecznych swego środowiska i młodzieży wyciąga wnioski dla pracy harcerek na tym terenie, dla działalności zespołu instruktorskiego, w którym pracuje.

3. W swej pracy instruktorskiej współdziała i aktywnie uczestniczy w pracach zespołu instruktorskiego, np. kręgu drużynowych, środowiskowego, działacza itp., współpracując z innymi organizacjami dla realizacji wspólnych zadań.

B. W okresie próby podjął i zrealizował nie mniej niż 2 zadania wyznaczone mu przez krąg pracy lub komisję kształcenia i prób, wynikające z planu działania hufca lub ośrodka, z zakresu:

— współpracy drużyn we wspólnym froncie, pracy ośrodka inicjatywy (sejmu),

— szkolenia aktywny harcerek,

— pracy z drużynowymi: kształcenia, dokształcania, wizytacji drużyny, pomocy dla nowych drużynowych,

— aktywizacji dla wychowania środowiska dorosłego i młodzieży spoza harcerek, np. poprzez organi-

zowanie nieobozowego lata, klubów dziecięcych (wspólnie z ZMW), pedagogizację rodziców itp.

C.1. Umie wobec młodzieży wyjaśnić aktualnie najważniejsze zdarzenia polityczne i wykorzystać je w pracy zespołu.

2. Korzysta z prasy i wydawnictw harcerek oraz wydawnictw popularnonaukowych, społeczno-politycznych, pedagogicznych i innych.

3. Opanował współczesną technikę obozowania, organizowania wczasów dziecięcych, prowadzenia gier harcerek, imprez, akcji itp. Zna zasady gospodarki jednostek harcerek, potrafi prawidłowo prowadzić sprawy finansowe obozu, akcji itp.

D.1. Opanował podstawy jednej z dziedzin specjalizacji i uzyskał tego potwierdzenie, np. posiada przyjazdy, klasę sportową, stopień żeglarski, odznakę turystyczną, zuchową sprawność instruktorską.

2. Bierze udział w ruchu kulturalnym środowiska zgodnie ze swoimi zainteresowaniami i klubów, towarzystwa naukowe, zespoły amatorskie itp.), pogłębia umiejętności w tym zakresie.

Warunki zakończenia próby

1. Ukończył 18 lat.

2. Ukończył z wynikiem pomyślnym kurs na poziomie plm.

3. Uzyskał pozytywną opinię zespołu instruktorskiego.

4. Uzyskał pozytywną ocenę swojej pracy instruktorskiej ze strony komendy hufca (komisji kształcenia i prób).

Uwaga: Osoby dorosłe, rozpoczynające działalność w ZHP na funkcjach innych niż prowadzenie drużyny, mogą — w uzasadnionych przypadkach — rozpocząć próbę na stopień podharcistrza nie posiadając stopnia przewodnika. Indywidualne decyzje w tych sprawach podejmuje komisja kształcenia i prób przy komendach chorągwi, ustalając zarządzeniem, w jaki sposób kandydat winien uzupełnić wiadomości i umiejętności związane z funkcjami drużynowymi oraz wymaganiami próby na stopień przewodnika i jak zostanie to sprawdzane.

HARCISTRZ

DZIAŁACZ SPOŁECZNEGO FRONTU WYCHOWANIA

Warunki rozpoczęcia próby

1. Jest czynnym instruktorem ZHP w stopniu podnie wyniku z jego funkcji, lecz z wartości osobistych i wyników pracy.

2. Prowadząc drużynę, szereg ośrodek lub pełniąc inną funkcję wykazał się dobrą znajomością młodzieży, zasad i metod pracy wychowawczej w ZHP oraz umiejętnością stosowania ich w praktyce.

3. Pracuje czynnie w zespole instruktorskim, np. krąg pracy, zespół komendy chorągwi itp.

4. Posiada określony zawód lub aktualnie kształci się.

5. Zgłosił na zebraniu zespołu instruktorskiego, w którym pracuje, chęć odbycia próby na stopień harcistrza i uzyskał aprobatę zespołu.

6. Uzyskał pozytywną ocenę swej pracy instruktorskiej ze strony macierzystej władzy harcerek (komisji kształcenia i prób).

Wymagania próby

A.1. Zna zasady wychowania socjalistycznego i realizuje do nich w swej pracy w drużynie lub na innej funkcji.

2. Wykazuje się działalnością wychowawczą, organizatorską, społeczną lub publicystyczną na rzecz dzieci i młodzieży niezorganizowanej i ich wychowania.

3. Orientuje się w działalności różnych instytucji i organizacji na rzecz dzieci, młodzieży i wychowania. Potrafi ocenić wartość tej działalności na podstawie znajomości potrzeb swego terenu.

4. Potrafi ocenić pracę drużyny (innych jednostek organizacyjnych ZHP oraz udział pomocy i instruktora drużynowego (innym instruktorem).

5. Posiada umiejętności organizatorskie, umiejętności prawidłowego i sprawnego działania, umiejętności współpracy z kadrą i młodzieżą.

- Zestaw zajęć zimowych na śniegu i lodzie
- Propozycje ciekawych gier i zabaw
- Rady, wskazówki oraz materiały repertuarowe

znajdzące w książce

M. Zimiński

100 DNI POD BIEGUNEM

S. 172, 10.50

Materiały do zajęć w drużynie i zastępie, na powietrzu i w świetlicy znajdującej również w książkach:

S. Borowiecki, J. Domagalla: ASTROEKSPEDYCJA	zł 10,—
S. Borowiecki: Z KSIĄŻKĄ DO LUDZI	zł 9,—
M. Zimiński: JAK TO BYŁO Z MYSIA WIEŻĄ	zł 8,—
M. Zimiński: SZATAŃSKA KSIĘGA	zł 8,—

Książki te są do nabycia we wszystkich składniach CSH, księgarniach „DK” lub bezpośrednio w Wydawnictwie.

INSTRUKCJA W SPRAWIE ZDOBYWANIA STOPNI INSTRUKTORSKICH ORAZ DZIAŁALNOŚCI KOMISJI KSZTAŁCENIA I PRÓB INSTRUKTORSKICH

(ZATWIERDZONE ROZKAZEM GKH L.3/63 z dn. 1.XI.1963 r.)

I. Postanowienia ogólne

1. Stopnie instruktorskie odpowiadają określonym poziomom pracy instruktorskiej i służą wiązaniu rozwoju indywidualnego instruktorów ze społeczno-wychowawczą działalnością ZHP. Pobudzają one kadrę związków do zdobywania i podwyższania kwalifikacji instruktorskich, wskazują kierunki rozwoju kadry. Zdobycie stopni winno być sprawą ambicji każdego instruktora i zespołu instruktorskiego.

2. Ustala się następujące stopnie instruktorskie:

- przewodnik — przewodniczka (pvd) — ze specjalności zachowawczej, młodzieżowej i starszoharcerskiej — oraz ze specjalności ruchowej albo młodzieżowej w wersji zdobywanej przez członków ZHP w zakładach kształcenia nauczycieli;
- podharcemistrz — podharcemistrzyni (phm);
- harcemistrz — harcemistrzyni (hm).

II. Zasady zdobywania i przyznawania stopni instruktorskich

1. Stopnie instruktorskie zdobywają indywidualnie osoby pełniące lub funkcje instruktorskie w ZHP oraz przygotowujące się do pełnienia tych funkcji, poprzez odbycie próby instruktorskiej na dany stopień.

2. Przeprowadzają próby komisje kształcenia i prób instruktorskich, stanowiące organy władz harcerek, instruktorskich, stanowiące organy władz harcerek.

3. Decyzje komisji w sprawie rozpoczęcia prób (otwarcie próby) i ich zakończenia (przyznanie stopnia instruktorskiego lub umorzenie próby) ogłasza się w rozkazie uprawnionej do tego władzy harcerek i powtarza w rozkazie władzy, której dany instruktor podlega bezpośrednio. Decyzje o przyznaniu stopnia harcemistrza rejestruje się również w rozkazach Głównej Kwatery.

4. Uprawnienia w sprawie rozpoczęcia i zakończenia prób instruktorskich posiadają następujące władze harcerek:

- na stopień przewodnika-przewodniczki — komendy hufców (jesli wyrazi na to zgodę właściwa komenda harcerek), komendy chorągwi i Główna Kwatera;
- na stopnie podharcemistrza-podharcemistrzyni oraz harcemistrza-harcemistrzyni — komendy chorągwi i Główna Kwatera.

5. Otwieranie i umarzanie prób oraz przyznanie stopni instruktorskich w rozkazach winno być dokonywane bieżąco w miarę rozpoczęcia i przeprowadzenia prób instruktorskich.

III. Przeprowadzanie prób instruktorskich

1. Do odbycia próby na stopień instruktorski kandydat zgłasza się sam, jesli uzna, że spełnia warunki otwarcia próby. Można również zachęcać kandydata do odbycia próby. Z wnioskiem o otwarcie próby może także wystąpić macierzysta zespół (krąg) instruktorski (macierzysta drużyna starszoharcerska) kandydata.

2. Zgłoszenia do odbycia próby instruktorskiej dokonuje się na piśmie używając „Karty próby instruktorskiej”. Zgłoszenie do odbycia próby — oprócz próby na stopień przewodnika ze specjalnością zachowawczą i młodzieżową — powinno być zaopiniowane przez macierzysty zespół (krąg) instruktorski (macierzystą drużynę starszoharcerską) i przez władzę wyżej wymienioną podlega kandydatowi. W imieniu tej władzy harcerek, która może (powinna) komisja kształcenia i prób.

4. Właściwa komisja kształcenia i prób instruktorskich:

- sprawdza, czy kandydat spełnia warunki otwarcia próby,

- powołuje ogłoszenie otwarcia w rozkazie,
- o porozumieniu z kandydatem (w przypadku prób phm i hm — także z macierzystą komendą) ustala sposób przeprowadzenia próby (sierożowania na kurs, przydział zadań specjalnych, orientacyjny termin wizytacji itp.),

- organizuje przebieg próby, nie tylko dokonując opisu przygotowania, pracy i postawy kandydata, ale także stwarzając niezbędne warunki dla przygotowania i rozwoju instruktorów — organizuje kursy (konferencje harcemistrzowskie) oraz konsultacje indywidualne i zespołowe, dba o dopływ materiałów do samokształcenia, organizuje i przeprowadza wizytacje pracy instruktorskiej, sprawdza i pomaga w realizacji zadań itp.,

- sprawdza, czy kandydat spełnia warunki zakończenia próby, zasięga opinii macierzyściego zespołu (kręgu) instruktorskiego (macierzystej drużyny starszoharcerskiej) i dokonuje końcowej oceny (w przypadku prób phm i hm — w porozumieniu z macierzystą komendą),
- przeprowadza rozmowę z kandydatem na temat oceny i dalszych perspektyw pracy oraz kształcenia,
- powołuje przyznanie stopnia lub umorzenie próby.

IV. Komisje kształcenia i prób instruktorskich

1. Komisje kształcenia i prób instruktorskich są organami władz harcerek, powołanymi do kierowania kształceniem kadry i przeprowadzania prób instruktorskich. Zakres działania komisji obejmuje w szczególności:

- analizowanie stanu kadry, określanie potrzeb kadrowych i źródeł dopływu kadry, sporządzanie planów kształcenia i preliminarzy budżetowych zapewniających ich realizację;
- organizowanie i przeprowadzanie różnego rodzaju kursów instruktorskich,
- dobór i powoływanie (kierowanie) kandydatów na kursy,
- zapewnianie dopływu materiałów programowych, e) stwarzanie bazy organizacyjno-technicznej dla kształcenia kadry,
- przeprowadzanie prób instruktorskich (III.4),
- pomoc dla kręgów pracy i innych zespołów instruktorskich w doborze tematyki zajęć doskonalących, przygotowaniu i przeprowadzaniu zajęć,
- zbieranie i upowszechnianie doświadczeń w zakresie kształcenia kadry,
- prowadzenie ewidencji i sprawozdawczości z kształcenia i prób.

2. a) Komisje przy komendach hufców organizują kształcenie i przeprowadzają próby instruktorskie w zakresie stopnia pvd (jesli wyrazi na to zgodę właściwa komenda chorągwi) i współdziałają z komisjami przy komendach chorągwi w przeprowadzaniu prób na stopnie phm i hm,

b) Komisje przy komendach chorągwi: organizują kształcenie i przeprowadzają próby w zakresie stopni phm i hm (a także w zakresie stopnia pvd), korzystając ze współdziałania komisji przy komendach hufców,

c) nadzorują i pomagają w pracy komisjom przy komendach hufców.

3. a) W skład komisji kształcenia i prób instruktorskich wchodzi instruktor odpowiedzialny za programowe odcinki pracy (zuch, młodzież, młodszą i starszą, organizację wolnego czasu, techniki) oraz ze zgłoszenia kadrowe. W chorągwiach posiadających ośrodki szkoleniowe do składu komisji wchodzi również komendant ośrodków. Przewodniczącym komisji

przy komendach hufców winni być komendami hufcovej lub ich zastępcy, przy komendach chorągwi — zastępcy komendantów do spraw programowo-kształceniowych, Sekretarzami komisji winni być instruktorzy prowadzący ewidencje i statystykę kadry,

b) w uzasadnionych przypadkach dopuszczalny jest również inny skład i podział zadań komisji.

4. Komisje kształcenia i prób instruktorskich winny przysłać do wysłanników komisji doskonalących oraz specjalistów spoza organizacji — włączając ich do kadry

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE ZWIĄZANE Z WPROWADZENIEM JEDNOLITEGO SYSTEMU KSZTAŁCENIA KADRY ZHP

(ZATWIERDZONE ROZKAZEM GKH L.3/63 z dn. 1.XI.1963 r.)

1. Próby na stopnie instruktorskie otwarte wcześniej niż 1 stycznia 1963 r. przeprowadza się w sposób stosowany przed wprowadzeniem jednolitego systemu kształcenia kadry, nawiązując jednak przy dokonywaniu końcowych ocen do wymagań zawartych w nowych programach prób; próby otwarte później należy przeprowadzać już w myśl nowych zasad.

2. Od dnia 1 marca 1963 r. należy ściśle przestrzegać warunków rozpoczęcia próby, a w stosunku do instruktorów, którym próby otwarto 1 stycznia 1963 r. i później — także warunków zakończenia próby.

3. Dla hufców, którym komendy przejściowo nie otrzymały uprawnień do rozpoczęcia, przeprowadzania i zakończenia prób instruktorskich na stopnie przewodnika — zadania te spełniają komendy chorągwi.

4. Komendy chorągwi winny przestrzegać, by hufce, którym przyznaje się uprawnienia do przeprowadzania i zakończenia prób na stopnie przewodnika, spełniały następujące warunki:

- posiadały odpowiedni do prowadzenia kształcenia drużynowych zespół instruktorski,
- współdziałaly poprzednio z komendą chorągwi lub innymi hufcami w przygotowaniu i przeprowadzaniu przynajmniej dwu kursów drużynowych w różnych formach,

a) posiadały plany działania, opracowane przy udziale drużynowych i inspirowane programowo drużyny, ośrodki i związki drużyny,

b) doprowadziły do powstania w hufcu przynajmniej jednego żywego zespołu instruktorskiego.

Obowiązkiem komend chorągwi jest stopniowo przygotować wszystkie hufce do spełnienia tych warunków.

5. Do momentu upoważnienia komendy hufca do przeprowadzenia i zakończenia prób na stopnie przewodnika w komendzie tej nie powołuje się komisji kształcenia i prób instruktorskich, lecz komisji kształcenia. Komisja ta podejmuje większość zadań stojących przed komisjami kształcenia i prób, ale nie ma prawa samodzielnego prowadzenia kursów drużynowych i decydowania o przyznawaniu stopnia przewodnika — winna natomiast organizować kursy wstępne i stawiać wnioski w sprawie promocji.

6. Od dnia 1 marca 1963 r. należy ściśle przestrzegać obowiązku przedstawiania nadrędnym władzom harcerek do zatwierdzenia programów i obsady kursów, kursokonferencji i konferencji, o ile udział w nich miały być zaliczeni uczestnikom do prób na stopnie przewodnika i obsady kursów drużynowych, komendy Chorągwi Głównej Kwatery — kursów poharcemistrzowskich i konferencji harcemistrzowskich.

7. W miarę opracowywania przez Główną Kwaterę materiałów programowo-metodycznych dla kadry kursów instruktorskich wprowadzać się będzie obowiązek opracowywania programów kursów w oparciu o te materiały.

8. Ustala się, że od kandydatów na stopnie przewodnika należy wymagać znajomości następujących materiałów:

kursów, powierzać prowadzenie określonych zajęć, opracowywanie materiałów itp. Komendantów kursów oraz instruktorów kierujących pracą komend i zespołów instruktorskich należy zapraszać na zebrania komisji, na których dokonuje się oceny znanych im uczestników kształcenia.

5. Komisje przy komendach hufców są powoływane przez komendy chorągwi na wniosek komend hufców, przy komendach chorągwi — przez Główną Kwaterę na wniosek komend chorągwi.

- wszystkich: — uchwała NRH z dnia 17.XII.1961 r. w sprawie nowego systemu pracy drużyn harcerek (Wiadomości Urzędowe, nr 8/30, grudzień 1961 r.), — regulamin zdobywania sprawności zespołowych, — regulamin zdobywania sprawności fachowych i odznak specjalnościowych,

- oznaki chorągwiowe, — M. Siemiński — Nauczycielem o zuchach”, Wyd. HSI, Wwa 1959 r., lub Wyd. Harcerskie, W-wa 1962 r., — Wytzyczne programowe Głównej Kwatery Harcerskiej w związku z udziałem harcerek w obchodach 10-lecia Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — „Drużyna”, nr 15-16 z dn. 15-31.VIII.1963 r., lub Wiadomości Urzędowe nr 3-4(42-43), kwiecień—grudzień 1963 r.)

- ze specjalnością zuchową: — „Uczyć się hawic z zuchami”, Wyd. Harcerskie, W-wa 1962 r. — wybór,

- Regulamin sprawności zuchowych (wklejka do „Zuchowych Wiesti”, nr 7-8(60-61), lipiec—sierpień, 1962 r.),
- „Majka — „Jak zorganizować drużynę zuchów”, Wyd. Harcerskie, W-wa 1959 r.,

- sprawności zespołowe związane z mianem ochotników,

- ze specjalnością młodzieżową: — regulamin miana i stopni,

- zestaw sprawności zespołowych,
- sprawności i miana oraz rady praktyczne dla drużynowych (wklejka do „Drużyny”, nr 20(233) 31 października 1963 r.),

- zestaw sprawności fachowych i odznak specjalnościowych,
- opr. M. Zmiński — „Ochotnicy”, Wyd. Harcerskie, W-wa 1962 r. B. Gajdeckowa, M. Szemielński — „Tropiciele”, Wyd. Harcerskie, W-wa 1963 r.,

- Regulamin sprawności zuchowych (wklejka do „Zuchowych Wiesti”, nr 8-9(60-61), lipiec—sierpień 1962 r.),

- znaki dla młodzieży starszej,
- ze specjalnością starszoharcerską: — regulamin miana i stopni,

- znaki dla młodzieży starszej,
- W-wa 1962 r., — broszury „Co robic w drużynie starszoharcerskiej” — program chorągwi,

- sprawności zespołowe związane z mianem odrzynków,
- sprawności i miana oraz rady praktyczne dla drużynowych (wklejka do „Drużyny”, nr 20(233), 31 października 1962 r.),

6. Instruktorzy posiadający przyznawane dotychczas stopnie przewodnika i podharcemistrza ze specjalnością zuchową lub harcerek mogą nadal używać dotychczasowych nazw specjalności.

* Wprowadzono rozkazem GKH L.3/63 z dn. 1.XI.1963 r.

SIERPIEŃ - 1963 R.

WYTYCZNE PROGRAMOWE GŁÓWNEJ KWATERY HARCESTWA W ZWIĄZKU Z UDZIAŁEM HARCESTWA W OBCHODACH 20-LECIA POLSKIEJ RZECZYSPOLITEJ LUDOWEJ

Powstanie Polski Ludowej otworzyło nową kartę trysiedmioletniej historii państwa polskiego. Po raz pierwszy w naszych dziejach zostały stworzone warunki rzeczywistego zrealizowania marzeń ma młodych o sprawiedliwej ojczyźnie. — 22 lipca 1944 r. stał się przełomową datą w historii walecznego narodu o wyzwolenie narodowe i społeczne.

Zuchy i harcerczyki to są szkolnych podopiecznych i opowiadani znają wydarzenia, które miały miejsce 20 lat temu, ale cała ich życie zostało związane z perspektywami otwartymi wtedy przed narodem przez klasę robotniczą i jej awangardę — Partię.

Zbliżające się obchody 20-LECIA PRL staną się okazją do wznowienia pracy organizacji, pogłębienia ideowego nurtu naszego wychowania. Ambicją zespołów instruktorskich i aktywów młodzieży starszej powinno być zajęcie ważkiego miejsca w pracy ideowo-wychowawczej podjętej przez ruch młodzieżowy, szkołę, cały ogólnopolski front wychowania realizujący wytyczne Partii. Program udziału harcerstwa w obchodach 20-LECIA PRL powinien więc być traktowany jako najważniejszą formę pracy wychowawczej organizacji, a nie jako przedmiot jednorazowej akcji.

Chemcy bowiem rozwijają i kontynuować dotychczasowy dorobek organizacji w ideowym wychowaniu młodzieży. Należy tu niewątpliwie wymienić aktywną postawę społeczną, której harcercy dają niejednokrotnie wyraz w pracy dla szkoły i środowiska, w realizacji programów chorygawianych, w dużych akcjach na obchodach. Również dorobek pracy związanej z obchodami 20 rocznicy powstania PPR wniósł wiele wartości, które obecnie powinny być kontynuowane. Wiadomo także, że wprowadzono od dwóch lat system pracy drużyn stanowi odpowiedź naszej organizacji na potrzeby wychowania socjalistycznego.

Jednocześnie — kontynuując w programie 20-LECIA PRL dotychczasowy dorobek — musimy w sposób wyraźny wyodrębnić w zadaniach zastępów i drużyn treści ideowego wychowania, powiększając działalność społeczno-wiedzą społeczeństwa, umacnianie ideowy wpływ na harcercy dorosłych działy społeczno-polityczne, wydobycie pełni ideowej wartości systemu pracy drużyn.

Taki krok naprzód pozwoli lepiej powiązać pracę harcerstwa z zadaniami wychowawczymi szkoły.

Podjmując program na 20-LECIE PRL chemcy, aby młodzież harcerską, powiększając działalność społeczną najbliższego środowiska, lecz także problem społeczne, społeczno-polityczne, związane z aktualnymi i perspektywicznymi zadaniami budownictwa socjalistycznego w Polsce, bratniej sojuzcem ze Związ-

kiem Radzieckim i krajami socjalistycznymi w walce o pokój i socjalizm, historycznym procesem walki socjalizmu z kapitalizmem. Chemcy popularyzować wśród młodzieży harcerską i ogólną wiedzę w tym zakresie, wywodzi się Polska Ludowa, dorobek władzy w różnych dziedzinach życia. Chemcy, aby w oparciu o tę wiedzę kształtowały się socjalistyczne przekona- nia, podstawy naukowego światopoglądu i świeckiej moralności. Siąd w wytycznych programowych proponuje się nie tylko zadania, których celem jest działalność społeczna w środowisku i zdobywania przy tej okazji wiedza, lecz również zadania, które mają na celu poznawanie społecznej rzeczywistości i szerzenie ideału w środowisku kolegow.

Podstawową metodą wychowania ideowego jest działalność społeczna w szkole i środowisku. Wytyczne programowe proponują całej organizacji podjęcie zadań w kilku wybranych, społecznie ważnych sferach. Nie można jednak uważać, że podjęcie tych społecz- nego automatycznie wychowuje ideowo. Wiele zależy od sposobu podjęcia zadania, jego realizacji i ceny. Chemcy, aby młodzież harcerską wiedzia, dlaczego ZWP proponuje swoim członkom podjęcie takich waż- nych zadań, aby miały one pełny udział w życiu, społecznym wysiłku. Niezwykle ważny z tego punktu widzenia stał się kontakt z dorosłymi działaczami społecznymi, z tymi „ludźmi 20-LECIA”, którzy na róż- nych odcinkach życia społecznego budują socjalizm. To w kontakcie z nimi umacniają się będzie jedność po- koleni, kształtować się będzie przekonanie, że warto i można zmieniać życie na lepsze, że interesy jednostki wiążą się z interesem społecznym, rodzic się będzie poczucie odpowiedzialności i wynikająca stąd dyscy- plina, socjalistyczny stosunek do pracy i własności społecznej.

Proponując organizacji program udziału w obcho- dach 20-LECIA, chemcy w większym stopniu wydo- bę ideowe wartości tkwiące w systemie pracy drużyn. Chemcy wzmacniają wpływ władzy przed har- cerskie zespoły, odwołując się do ich świadomości, o nie tylko polecając wykonanie. Chemcy zwiększyć rolę instruktorską w organizowaniu i wydobyciu proble- matykę ideową i poznawczą związaną z wykonywa- nym przez harcercy zadaniem. Chemcy zwrócić większą uwagę na podsumowania wykonania zadania wiążą- cego z normami postępowania. Takie formy współpra- cni, wzajemnych zależności w kierowaniu i podporzą- dowaniu powinny być traktowane jako metoda wy- chowawcza. Ideowego wychowania do życia w us- troju, który wymaga współodpowiedzialności i wy- nikającej stąd świadomej dyscypliny społecznej od obywateli.

„SYNOWIE GODNI OJCYM”

Pod taką nazwą całego programu udziału harcerstwa w obchodach 20-LECIA PRL zawieramy siedem grup zadań:

1. POZNAJEMY I POPULARYZUJEMY DOROBEK 20-LECIA
2. POLSKA W ŚWIECIE
3. POLSKA KRAJEM LUDZI UCZĄCYCH SIĘ

Sprawy wyżej przedstawione stać się mają programem całego Związku w okresie obchodów 20-LECIA. Całego Związku, a więc drużyn zachodnich, młodszych i starszych oraz zespołów instruktorskich, ośrodków inicjatyw.

4. HARCECYSKI CZYN NA 20-LECIE
5. FAKCZYWY DE PRZEJ
6. KAZDA WIEŚ I KAZDE POWROKOWE MIEJSCOM DOBREJ ZABAWY, KSZTAŁCĄCEJ ROZRWKI I POZYTYCZNEGO WZIASLANIA
7. MILION HARCECZY ORGANIZUJE WAKACJE SOBIE I RÓWIESNIKOM

Proponując zadań w obecnym wytycznych dotyczy przede wszystkim drużyn młodszych, tej najbliższej gałęzi harcerstwa.

Najmłodszy program drużyn starszych powinien być z tej strony obliczony na współdziałanie z druży-

nam młodszymi, zwłaszcza w organizowaniu szerszych inicjatyw w środowisku (gadania dla „ośrodków inicjatyw”) jak i z drugiej strony — na podsumowanie w każdej ze spraw bardziej ambitnych zadań we własnej szkole, które mogą stać się w ten sposób przy- kładem dla drużyn młodszych i w sumie znaczący dla drużyn młodszych stanowią o efektach całego Związku.

Program dla drużyn starszych powinien powstawać przy czynnym udziale młodzieży starszej. Stanie się to jednym z najważniejszych zadań Centralnej Rady Aktywnych Drużyn Starszych.

Program, który niżej przedstawiamy, będzie również podstawą pracy zespołów instruktorskich — szkolenia ideologicznego, metodycznego i działalności organiza- torskiej — oraz zadań dla ośrodków inicjatyw.

POZNAJEMY I POPULARYZUJEMY DOROBEK 20-LECIA PRL

20 LAT to dla naszych zuchów i harcerczyków już histo- ria. Ale jest to historia, której żywe ślady i żywi ludzie do dziś nas otaczają. Jest to historia, która trwa i której nie można tylko „wkuwać” na stopie.

Harcercywo podejmuje więc zadanie popularyzacji wśród ogółu uczniów dorobku 20-LECIA PRL, aktualnych problemów i perspektyw budownictwa socjalistycznego w naszym kraju.

- Chemcy — wiążąc to z przeszłością, jakie dokonały się w najbliższym dla harcercy środowisku — okazać podstawowe zmiany ustroju związane z powstaniem Polski Ludowej. Takie jak nacjonalizacja przemysłu i reforma rolna. Podsta- wowe prawa zdobyte przez ludzi pracy, takie jak prawo do pracy, ochrona zdrowia i wypoczynku, prawo do nauki.

- Chemcy popularyzować dorobek Polski Ludowej w dzie- linie uprzemysłowienia, zagospodarowania Ziemi Zachod- niej, postępu techniki, upowszechnienia kultury.

- Chemcy pokazywać rolę, zadania i sposób pracy organów władzy ludowej, samorządu robotniczego i spółdzielczych form zrzeszania się robotników, organizacji społecznych, politycznych, zajmających harcercy i uczniów z obowiązkami i uprawnieniami obywateli.

- Zmiany, które wniósła Polska Ludowa, służyć ludziom i przez ludzi zostały dokonane.

- Chemcy więc umożliwić ogółowi uczniom poznanie roli klasy robotniczej i jej awangardzie — Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, zapoznanie się z sylwetkami partyjnych i bezpartyjnych „ludzi 20-LECIA”, z przeżyta przez nimi drogą walki orestem — 20-LECIE powstania Ludowego Wojska Pol- skiego — i pracą.

ZADANIA

Realizacji hasła, które zamieściliśmy w tytule, służyć będą niżej wymienione zadania, przeznaczone w zasadzie dla całych drużyn; będą one do pewnego stopnia podsumowaniem samodzielnych zadań i sprawności zespołowych podjętych przez zastępy. Umożliwią także drużynowemu skuteczniejście oddziaływanie ideowo- wychowawcze na harcercy.

Kronika 20-LECIA

Beździe to zbieranie faktów z historii swojej szkoły, wsi, miasteczka, zaprzysiężonego zakładu pracy, na ogólnych przemian i osiągnięć Polski Ludowej. Po przegłosowaniu kro- niki harcercy uroczystie prześlą ją szkole, zakładowej pra- cy czy też radzie narodowej. Impreza ta będzie okazją do urządzenia przeglądu harcerskiego, wręczenia odznak nmi zastępom itp.

Historia walczącego zespołu

A więc zebranie wspomnień, faktów, dokumentów o prze- życiu fabryki przez robotników, obszarce ziemi przez chłopów lub o jednej z ciekawszych społecznych inicjatyw w środowisku, które przetrwały się mimo rozmości. Przy- gotowany materiał przedstawiony zostanie na zborze dru- żyny, w której wezmą udział członkowie „walczącego zes- pól”.

Manifest

Drużyna zamieści przygotowanie materiałów (z nota- tek prasowych, ilustracji, z rozmów z ludźmi itp.) pre- stawiających realizację postulatów i postanowień zawartych w Manifestie PKWZ oraz aktualnych zadań.

Materiały te zostaną przekazane zespołowi na uroczystej zbó- rze drużyny, na której także zastępy zgoda, jakie zadania — z programu udziału ZHP w 20-LECIE PRL — podjęty.

20-LECIE w poezji, literaturze, pieśni i sztuce

Zadanie, którego formy realizacji mogą być bardzo róż- ne, przegłosowanie galerii malarstwa polskiego, scenam fil- mowego z fragmentów kronik i filmów, wieczoru pieśni i wierszy poświęconych 20-LECIE lub opowiadających o wy- darzeniach z tego okresu.

Apel

To dzień podsumowujący w drużynie obchody 20-LECIA powstania Ludowego Wojska Polskiego. W tym dniu, a także w poprzednim okresie spotkania z oficerami, żołnierzami i weteranami WP, kapitanami, prawnymi, artylerzystami i biegami na wymagania Młodzieżowej Odznaki Sprawności Obronnej, ogniska itp.

SPRAWNOŚCI

Realizacji hasła służyć będą także sprawności zespo- lowe zawarte w programach mian. Chociaż jednak o to, aby zastępy zdobywające niżej wymienione przykła- dowe sprawności mogły zapoznać się z zdobyte wiedzę w sprawach omówionych w założeń tej hasła.

A oto przykładowe sprawności:

Ochotników — „Wycieczka do stolicy powiatu”, „Historycznym szlakiem”, „Wycieczka do zakładu pra- cy”, „Z wizytą w rewolucyjność”.

Tropielec — „Zwiad”, „Skrzynka pytań”, „Spotkanie z robotnikami”, „Najpiękniejszym szlakiem”.

Odkrywcy — „Gazeta aktualności”, „Zawody kra- jowawczy”, „Inicjatywa”, „Harcerskie spotkanie”, „Drzewko mądrości”, „Harcerska Rada Narodowa” itp.

POLSKA W ŚWIECIE

ZASADNICZYM problemem współczesnego świata jest historyczna walka socjalizmu z kapitalizmem i związana z nią walka o pokój, o wyzwolenie narodo- we i społeczne. Polska Ludowa jako kraj socjalistycz- ny, integralna część systemu socjalistycznego, jest aktywnym uczestnikiem tej walki i to określa jej miejsce w świecie.

- Chemcy nie tylko szerzyć wśród uczniów idee pokoju między narodami, lecz jednocześnie ukazywać ideowo- polityczne uwarunkowanie tych idei, wyższość socjalizmu jako ustroju, który dziś kieruje tamę agresywnym poczuciom imperializmu, a luto wyeliminuje wojnę z życia ludzkości.

- Chemcy nie tylko budzić uczucia przyjaźni dla wszyst- kich narodów i ich awangardzie, lecz również ukazywać się walkę o wyzwolenie narodowo-społeczne i kształtować uczucia soli- darności z tą walką, wyrażając antyhumanistyczną i reakcyj- ną istotę kolonializmu i neokolonializmu.

• Chemy nie tylko pokazywać naszą politykę pokolowego współistnienia między krajami socjalistycznymi a kapitalistycznymi, lecz jeszcze tłumaczyć jej sens, pokazywać klasowy charakter państw kapitalistycznych, przeciwstawić się wzorom „sachodniego stylu życia”, budzić uczucia solidarności z komunistami i siłami postępowymi w krajach kapitalistycznych.

• Chemy ukazywać wspaniałe lity krańców socjalistycznych, ich współpracę i wzajemną pomoc.

• Chemy wiązać w jedno — wychowanie patriotyczne i internacjonalistyczne. ZHP ma być niemały dorobek w podejmowaniu problemów internacjonalistycznego wychowania.

ZADANIA

W obecnym programie dla drużyn młodzieży jest wiele sprawności i zadań, które dobrze mogą służyć realizacji hasła „Polska w świetle”. Podajemy je obok. Ale nie zawsze jednak w trakcie zdobywania tych sprawności przez zajęcia zostały wydobyte te wartości ideowego wychowania, które omówione zostały we wspomnianym hasle. Dlatego proponujemy, aby samodzielne zadania drużyny wybrały spośród niżej wymienionych.

Umwowa

Drużyna harcerek drogą korespondencyjną (a może i bezpośrednio) postępuje umowę o współdziałaniu z drużyną pionierską jednego z krajów socjalistycznych. Umowa może zawierać warunki współzawodnictwa między drużynami w pracach społecznych dla szkoły i rodziców, wymiarze doświadczeń, materiałach o swoim mieście lub wsi, o kraju.

Taka umowa wzobog i ukierunkuje nie zawsze właściwie wykorzystaną wychowawczą, masową korespondencję harcerekami i pionierkami. Pierwsze umowy winny być podpisywane przez współzaliczania z komendą hufca, która ma już kontakt z komitetami rejonowymi Komsomolu, FDS, CSM itd.

Mapa walki

Dużym zmieniającym się najstarszym zastępem przy mapie świata, na której harcerek zaznacza co tydzień fakty walki o pokój i wyzwolenie narodowe, wraz z komentarzami najważniejszym do wiadomości drużyny w całości. Na zadanie zbiorczą drużyna przy „Jak zmienili się świat” i konkursami, nauką piosenek, inscenizacjami, recytacjami itp.

Festiwal pokoju i przyjaźni

Wielka impreza drużyny dla szkoły. W programie obok czości artystycznej — pieśni, tańców, gier, recytacji itp. — konkursy wiedzy o świecie, miejsca Polski w walce o pokój itd.

Podarunek dla przyjaciół

Przygotowane przez drużynę materiały — zdjęć, rysunków, opowiadań — o swojej szkole, miejscowości, wykonanie pomocy szkolnym i innym podarunków, którym wyrażymy się z przyjaciółmi z zagranicy.

SPRAWNOŚCI

Podajemy tylko przykładowo, wybór jest większy.

Dla ochotek — „Międzynarodowe spotkanie”.

Dla teoretycznych — „Muzeum międzynarodowe”, „Bezpieczeństwo w tymczasowej zagranicy”, „Poznajmy naszych kolekcjonerów”, „Za wolność waszą i naszą”, „Nasze miasto”, „Spunknikim dookoła świata”.

Dla odkrywców — „Bohaterowie naszych czasów”, „Gazeta aktualności”, „Festyn Przyjaźni”, „Świat idzie naprzód”, „Oni walczą o wolność”.

POLSKA — KRAJEM LUDZI UCZĄCYCH SIĘ

POWSZECHNICHO nauczania jest dziś w Polsce faktem. Aby ten oczywisty fakt mógł zaistnieć, należało nastąpić taki przewrót społeczno-polityczny, jakiego dotąd nasza ojczyzna nie знаła. Wydarzeniem tym było powstanie 20 lat temu Polski Ludowej. Program Polski Ludowej jako program likwidacji kapitalizmu i budowy socjalizmu, w „Manifestie Lipcowym PKWN” ogłosił oświadczenie, że mas na równi z przekształceniem fabryk robotniczymi a niemymi chłopom — jednym z najpilniejszych zadań Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego będzie na terenach oswojonych odbudowa szkolnictwa i zapewnienie bezpłatnego nauczania na wszystkich szczeblach. Przyśmawienie powszechnego nauczania będzie ściśle przeobrażaniem.

Jaki był start w dziedzinie oświaty w latach 1944-45 Polski Ludowej, która miała w szybkim tempie nadrobić wieloletnie zaniechanie podległemu ogromnym strataom wojennymi i dokonac zmiany klasowego, burżuazyjnego ustroju szkolnego na korzyść mas pracujących?

23 tysiące zmieszonych w wyniku działań wojennych budynków szkolnych, 25% straconych kadr nauczycielskich, 20% analfabetów — oto z grubszą barykadą pędziłyśmy oświatę w tych latach.

W ciągu 20 lat odbudowę zostały nie tylko całkowicie brak. Wprowadzono została jednolity system szkolnictwa opiekuńczego o szkole 7-klasową, 98,2% wszystkich szkół w mieście to pełne szkoły podstawowe, a na wsi — 97,6%. Przed wojną takich szkół w miastach było 93,8%, a na wsi zaledwie 9,4%. Zlikwidowanie trójstopniowości szkoły podstawowej, wprowadzenie pełnej szkoły 7-letniej na wsi, szeroka sieć szkół średnich, dostęp do nich dla wszystkich absolwentów szkół podstawowych, dzięki zastąpieniu jednolitych programów w szkole podstawowej. Szeroki dostęp dzieci pracujących rodziców do szkół wyższych, to fakt świadczący o demokratyzacji naszego systemu oświaty w porównaniu z elitarnością w okresie przedwojennym.

W okresie 20-lecia walczono w dziedzinie oświaty nie tylko o zwykły postęp ilościowy, ale i o realizację politycznych i społecznych zasad socjalizmu. Jest to podejście diametralnie różne od stosunku do oświaty w Polsce kapitalistycznej i obecnie w krajach socjalistycznych, z najbardziej gospodarczo rozwiniętymi w Niemczech.

Walczone więc o powszechność nauczania podstawowego, równy start dla wszystkich dzieci ludu pracy w zdobywaniu wiedzy i przygotowaniu zawodowym, faktycznie zlikwidowanie robotniczymi i chłopami do szkół średnich i wyższych poprzez system stypendiów, internatów i domów akademickich.

Trwała walka o to, aby powszechność nauczania i osiągnięcie przez wszystkich uczniów pozytywnych wyników oznaczało zdobywanie naukowej wiedzy, pozwalającej zrozumieć świat i zmienić go zgodnie z celami socjalizmu. Interesami ludzi pracy; aby szkoła przygotowywała młodzież do aktywnego i twórczego udziału w życiu. Temu zadaniu służyły zmiany programów nauczania, wiązanie szkoły z życiem społecznym i gospodarczym, działalność organizacji ideowo-wychowawczych w szkole itd.

Czy dziś nasze zadanie sprowadza się tylko do tego, aby wspierać socjalistyczną politykę państwa w dziedzinie oświaty, np. świadczyć na szkoły tysiąclecia, lub właściwie korzystać z osiągniętych zdobyczy, np. dobrze się uczyć? Nie tylko. Dziś młodzież wraz z dorosłymi musi walczyć o powszechność, sprawność i skuteczność nauczania, jeśli chce być „Synami gotowymi oświaty”, jeśli chce sprzyjać Polsce Ludowej, jeśli chce kontynuować budownictwo socjalizmu w Polsce.

Wciąż jeszcze bowiem są dzieci, które z różnych przyczyn nie uczą się i nie kończą 7 klasy, a za wyjątkiem dwudziestu procent młodzieży, która doświadcza około 100 lub 150 lekcji.

Wciąż jeszcze nie zrobiono wszystkiego, aby wyrównać start dzieci i młodzieży z różnych środowisk. Często zamiast koleżeńskich pomocy w dochodzeniu do wyższego poziomu kulturalnego i właściwego stosunku do pracy (w tym stosunku do pracy fizycznej wśród młodzieży pochodzącej ze środowisk inteligencji) przynajmniej są mieszczkańskie wyrostki podziału między ludźmi, idealy „dorabiania się”.

ZADANIA

Opieka nad młodszymi

Imprezy dla „pierwszoklasistów”, opieka nad młodszymi dziećmi. W tej dziedzinie jest sporo sprawności nieszczęśliwych i bogate doświadczenie zastępów i drużyn.

Harcerskie grupy pomocy koleżeńskich

Zrobienie „rejestru „uprawnionych specjalistów” z różnych przedmiotów, do których można się zwrócić ze swoimi kłopotami, trudnościami; organizowanie dobrych miejsc do odrobienia lekcji, pomoc koleżeńską w pracach domowych, zainteresowanie tymi, którzy mają trudności, chorymi itp.

Jak się uczyć

Narada — z udziałem nauczycieli — przygotowana przez zastępy dla całej klasy, w czasie której harcerek zapoznają reakcje uczniów z zasadami i skutkami skutecznego uczenia się, organizowania sobie nauki itp.

Nasi absolwenci

Zebrań przez drużyny wiadomości o dawnych uczniach szkoły, o ich obecnej działalności, miejscu w społeczeństwie, osiągnięciach, z których korzysta społeczeństwo. Spotkanie z absolwentami.

Polska Ludowa — krajem ludzi uczących się

Impreza drużyny — wystawa, specjalna zbierka — na której harcerek przedstawia zebrane przez siebie materiały o rozwoju oświaty w Polsce Ludowej, o społecznym zapotrzebowaniu na fachowców i ludzi wykształconych, o roli wiedzy w walce o postęp społeczny i szczęście człowieka.

Akcja — Równy start

Podcięcie przez drużyny inicjatyw wzajemnej pomocy w przycyśnieniu trudności w nauce — organizowanie miejsc do odrobienia lekcji, pomoc koleżeńską w nauce, wypracowanie sobie potrzebnych i pomocy szkolnych, przeciwstawianie się niewłaściwym towarzyskim podziałom wewnątrz klasy, zdobywanie pomocy dla uczniów ze strony Komitetu Rodzicielskiego, Kola Przyjaźni Harcerskiej itd.

HARCERSKI CZYN NA 20-LECIE

20 — rocznica powstania Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej powinna przede wszystkim stać się okazją do podjęcia czynów społecznych, uczczenia pracą tego święta. W tej pracy nie może zabraknąć harcerek. Szczęśliwy jest kraj, że w różnych inicjatywach społecznych podejmowanych w wielu środowiskach biorą udział harcerek. A podstawą wszelkiej działalności społecznej harcerek jest jej związek z potrzebami i inicjatywami środowiska. Na tym też powinieli przede wszystkim polegać harcerski czyn 20-LECIA PRL.

Jednocześnie chemy, aby cały Związek, podjął z własnej inicjatywy czyn związany z bezpośrednim

warsztatem pracy harcerek — szkoła. Chemy, aby wszystkie drużyny podjęły hasło:

Nasze szkoły w darze na 20-LECIE

W Polsce Ludowej wybudowano ogromną ilość szkół. Obecnie wysiłkiem społecznego narodu budżety 1900 szkół na 100-lecie Szkoły, tak i ich otoczenie, są coraz piękniejsze, coraz więcej szkół wyposaża się w bogaty zestaw pomocy naukowych. Coraz aktywniej działają kolekcje rodzicielskie i opłakujące. Nasza szkoła przygotowuje się do aktywnego życia w ustroju socjalistycznym winna nie tylko dawać naukową wiedzę i zaszczepiać idealy socjalizmu, ale być ośrodkiem społeczności socjalistycznej. Ośrodkiem, w którym istnieje prawdziwy socjalistyczny kolektyw, o socjalistycznym stosunku do pracy i własności społecznej, kolektywy, w którym panują socjalistyczne stosunki między ludźmi.

Czy jednak zawsze uczniowie traktują szkołę — do której chodzą, jako naprzeciwie swojej szkoły? Czy wszystkie szkoły są uważane przez środowisko za wspólne dobro, o które się dba społecznie? Czy wszystkie szkoły stają się ośrodkiem życia społeczno-kulturalnego środowiska?

Szkola jest podstawowym „warsztatem pracy” harcerek-uczyńców. Wyśnuwając hasło: „Nasze szkoły w darze na 20-LECIE” chemy wzięły udział w акции produkcyjnym, którym przede wszystkim społeczeństwo chce będzie obchodzą 20-LECIA PRL.

Nie wysuamy w tym rozdziale programu harcerskiej związanej z obchodami 20-LECIA PRL. Konkretyczne zadania, zaskazy to bowiem od partii konkretnej szkoły w konkretnym środowisku. W jednym przypadku najbardziej potrzebna będzie budowa boiska sportowego lub placu gier i zabaw, w innym urządzenie świetlicy, uposażenie biblioteki, naprawa pomocy szkolnych, wyposażenie warsztatu.

Chemy również zwrócić uwagę na bezpośrednie powiązanie pracy harcerek na rzecz własnej szkoły z działalnością rodziców i środowiska. Niezwykle cenny byłby udział rodziców i dorosłych w komitecie rodzicielskim, kol przyjaźni harcerskiej, komitecie opiekuńczej, kol również koleżół- absolwentów szkoły z kola ZMW lub grup działania ZPM w wspólnej pracy nad darem dla szkoły. Chętelniejszy także, aby wykonane prace, obiekty, umiędzywały jeśmowanie przez szkołę funkcji społeczno-wychowawczych w środowisku.

Harcerek w każdym zastępie i w każdej drużynie powinni mieć świadome udziały w ogólnoharcerskim czynie, a przede — w акции produkcyjnym dorocznym.

Chemy, aby każda drużyna i zastępy podjęły ten typ zadania, aby wszystkie hufce obchodzą młodzieży wielkiej i wykonywanych pracach, aby utworzyły one wspólny raport całego Związku Harcerskiego Polskiego i służyły w realizacji powstania Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

FACHOWCY DLA WSI

NIEZWYKLE ważnym — obok współdziałania, mechanizacji i intensyfikacji rolnictwa — warunkiem postępu na wsi jest zapewnienie dla niej fachowych kadr.

Zadanie to służy nie tylko postępowi na wsi, ale zgodne jest z interesami młodzieży wiejskiej. Przemiany na wsi, nowożytność, umiędzywiają młodzieży wielkiej układy swego losów osobistych nie w oparciu o własność, lecz o określony zawód, wybór zawodu zgodnego z zamiłowaniem i zdolnościami, awans w oparciu o osobiste wartości. Jest więc to zadanie głęboko humanistyczne, w którym realizują się humanistyczne cele socjalizmu.

Więć potrzebne nie tylko 200 000 traktorzystów i wieść tysięcy agronomów, wznbrani są fachowcy z zawodów pośrednio związanych z rolnictwem, ale pracujący na potrzeby wsi. Przykładowo — do roku 1965 przewiduje się zatrudnienie w latach 3 000 zabudów naprawy sprzętu rolniczego, 1 700 punktów na-

prawy sprzętu domowego, 3 000 wypożyczalni maszyn i urządzeń rolniczych, 3 700 punktów czyszczenia i zabrania nasek. Są to zamieszkania tylko jednej organizacji rolniczej — CSR „Samopomoc Chłopska”. Oświatą rolniczą, przygotowywaniem fachowców dla rolnictwa zajmuje się wiele instytucji i organizacji. Rozbudowywana jest sieć państwowych Szkoł Przygotowania Rolniczego i techników rolniczych. Wiele różnego rodzaju kursów prowadzi „Samopomoc Chłopska”, kursy mechanizacji rolnictwa i traktorzystów prowadzą nade wszystko wojskowa dla żołnierzy ze wsi, kończących służbę wojskową. Szkoleniem zajmuje się także telewizja, która w przyszłym roku szkolnym ma zorganizować normalny — z dyplomami i egzaminami — kurs rolniczy. Zadanie kształcenia fachowców podjął Związek Młodzieży Wiejskiej organizując sesję przygotowawczą Rolniczego i Spółdzielczego obejmującą ponad 120 000 chłopów i dziewcząt.

Zadajmy sobie pytanie — czy istnieje potrzeba i możliwość, aby i nasz Związek włączył się do tych wysiłków? Czy biorąc pod uwagę wiek członków ZHP oraz charakter naszej organizacji istnieją także specjalne, najbardziej odpowiadające nam zadania, które moglibyśmy podjąć?

Czy w tej wielkiej pracy Związku Harcerstwa Polskiego może odegrać jakąś rolę?

Widzimy poważne możliwości przez podjęcie zadania orientacji zawodowej, rozumianej jak najszerszej, a więc jako:

- pokazanie harcerzom różnorodności możliwości wyboru zawodu związanego z pracą na wsi;
- przedstawianie młodzieży możliwości awansu i perspektyw życia na wsi;
- kształtowanie właściwego stosunku do problemów uszczenia produkcji rolnej, wykazywania, w jakich dziedzinach powinien mieć miejsce i jest możliwy postęp — społeczny, kulturalny, ekonomiczny postęp na wsi;
- zainicjowanie młodzieży z nowoczesną wiedzą rolniczą, z zasadami nowoczesnej, zmierzchnawej, elektryfikowanej i zmechanizowanej pracy w rolnictwie;
- zbliżenie jej do ludzi już działających w przemiany na wsi.

W naszym Związku przez ostatnie kilka lat miało miejsce szerokie poczucie zainteresowanych drużyn w wielkiej problematyce pracy na wsi, perspektywami życiowymi, wzbudzeniem do wysoce wartościowych wsi, doświadczenia, hodowli, budzenia zainteresowania do pracy w rolnictwie. Miało to miejsce w wielu choragwach, a szczególnie w lubelskiej, wrocławskiej, koszalińskiej i innych. Prace takie podejmowały kiedyś „Szab Wiesz”, a szereg zadań z tej tematyki znalazło się w programie zastępów LWD. Many obecnie także szereg sprawności sprzyjających tym zadaniom. Chodzi jednak o to, aby zdobywając tych sprawności i wykonywanie innych zadań przez zastępy powiązać z zdobywaniem faktycznej wiedzy fachowej, aby ukazać potrzeby i perspektywy wsi, zachęcać do dalszej nauki i samokształcenia.

ZADANIA

Akcja „Kim być?”

Przeprowadzenie przez drużyny akcji w szkole, której celem byłoby zapoznanie wszystkich uczniów z zapotrzebowaniem na fachowców dla wsi, możliwościami kształcenia i awansu życiowego.

Harcerski zespół spółdzielczy

Utworzenie w ramach spółdzielni uczniowskiej zespołu uprzedniego lub hodowlanego. Zapoznanie się z literaturą fachową i przedstawianie kolegom i rodzicom efektów pracy i stosowanych sposobów racjonalnej uprawy czy hodowli.

Turliej sprawności

Impreza sprawnościowa — polska umiejętności fachowych harcerzy i uczniów. Umiejętności związanej z pracą w rolnictwie.

Wystawa pracy i książki rolniczej

Urządzenie w szkole dla dorosłych lub we wsi wystawy książki i pracy rolniczej, połączone z kolportażem, konkursami itp.

Wies polska

Wystawa przygotowana przez drużyny, zawierająca zestaw materiałów, graf. ilustracji, informacji pokazywanych, jest postępowo dostępna na wsi polskiej, jakie są aktualne dane, gdzie występują najciekawsze i najciekawsze rośliny rolnicze.

Otwarcie tej wystawy połączone może być z różnorodnymi imprezami i podjęciem pracy społecznie użytecznej dla własnej wsi.

SPRAWNOŚCI

Dla ochotników — „Ferma hodowlana”, „Harcerskie zagrody”, „Wiekse plony”.

Dla trojcieli — „Rozsada”, „Warczą motory”.

Dla odkrywców — „Kim być”, „Nowaliki”, „Maszyny na polu”, „Wstawa nowości rolniczej”, „Miejsce i czas”, „Walka z chwastami”, „Kłosa fachowców”, „Nowi czytelnicy”.

KAZDA WIEŚ I KAŻDE PODWÓRZE MIEJSCEM DOBREJ ZABAWY KSZTAŁCĄCEJ ROZRYWKI I POZYTYCZNEGO DZIAŁANIA

ORAZ bliższe staje się zadanie przedłużenia wpływu wychowawczego szkoły, powiązanie jej oddziaływania z oddziaływaniem wychowawczym dorosłych w środowisku sąsiedzkim, z silnym wpływem zabawowych grup rówieśniczych. Współoddziaływanie żyjących obok siebie na ośledkach i we wsiach ludzi za sprawą społeczno najbliższego środowiska, wrażliwość na los innego człowieka jest ważnym i technicznie, socjologicznie, w świadomości i budowie różnego ustroju w każdym osiedlu i na każdej wsi.

Wśród pracy, wokół której społeczeństwo się może i upodobać, środowisko sąsiedzkim, ważnym i ciekawym sprawą opieki nad dziećmi i wychowani. Oraz częściej jednocześnie ze staraniami władz państwowych rozwija się działalność TPD, komitetów blokowych, komitetów rodzicielskich, kół gospodyń wiejskich itp.

Obiecie wpływem wychowawczym tego kierunku „wolnego czasu” dziecka, walki o postawę człowieka. Tece się to na walka o styl życia, walka z biernymi formami odczucia, o udział w życiu kulturalnym i społeczno-politycznym. Many bowiem wychować człowieka, który nie zamknie się w ciasnym kręgu swoich nawiązań najbliższych zainteresowań, po pracy nie odrzodzi się od innych ludzi, od spraw społecznych i własnego domu — jak murem twierdzy. Z tego punktu widzenia staje się ważną społecznie sprawą umocnienie i tworzenie nowego jakościowo wizerunku społecznego miedzy ludźmi także w środowisku sąsiedzkim, życia kulturalnym, towarzyskim.

Związek Harcerstwa Polskiego już od kilku lat prowadzi szeroką działalność na podwórku i w ogólnym w środowisku sąsiedzkim, zwłaszcza w czasie wakacji. LWD i WDM stają się jednymi z najwziewszych i najbardziej popularnych akcji obejmujących swym zasięgiem już około miliona dzieci.

Podjęciem programem związanym z obchodem 20-lecia PRL, chcemy dokonać następnego kroku w tej

działalności, przedłużyć pracę w środowisku sąsiedzkim także na okres roku szkolnego, oprzeć ją na działalności szkolnych drużyn harcerskich na podwórkach, powiązać naszą pracę z pracą szkoły, placówek wychowania pozaszkolnego i innych organizacji społecznych.

Nie chcemy w zasadzie tworzyć harcerskich drużyn podwórkowych. Miejscem organizowania się harcerstwa stała szkoła. Chcemy jednak tworzyć i współtworzyć miejsca zorganizowanej zabawy, kształcącej rozrywkę i pożytecznego działania dzieci w środowisku sąsiedzkim.

Chcemy, aby drużyny harcerskie współdziałały w ożywieniu świetlic i placów zabaw. Powinnyśmy przy tym pamiętać, że głównym zadaniem harcerstwa powinno być pobudzenie własnej aktywności dzieci na podwórkach, odczuwaniu się, przy organizowaniu imprez i miejsc dobrej zabawy, do naturalnych grup rówieśniczych.

W ten sposób spełniamy ważną rolę w uzupełnianiu form pracy wychowawczej z dziećmi, stosowanych przez innych.

Harcerstwo ma stać się cenionym partnerem w rozwiązywaniu ważnego społecznego problemu: opieki nad dzieckiem i wychowania dziecka w środowisku sąsiedzkim. Naszą „wyprawę” stanowi sprawdywany w LWD i WDM program i oryginalna metoda oddziaływania się wprost do dzieci. Naszym startem są entuzjazm tej pracy wśród instruktorów harcerskich i coraz liczniejszy aktywny spór harcerstwa.

ZADANIA

Budowa placu gier i zabaw

Wspólnie z przyszłymi użytkownikami i we współpracy z dorosłymi zaprojektowanie i urządzenie placu, na którym rekreacyjnie mogą bawić się nie tylko maluchy. Zorganizowanie przyszłych użytkowników placu gier i zabaw do opieki nad urządzeniem.

Poradnia dobrej zabawy

Organizowanie w określone dni, w oparciu o wyposażenie, np. placówki wychowawczej, buszarki Wydawnictwa Harcerskiego, takich zabaw dla dzieci, które dawałyby wzory zespołowych zabaw i pożytecznego działania w środowisku sąsiedzkim.

Impreza na podwórku

Zorganizowanie wspólnie z dziećmi i przy pomocy dorosłych imprezy — wysięg pokoju, gier podwórkowych, turniej gier i zabaw, festiwalu pokoi i przyjaciół, ognisko poświęcone 20-leciu PRL.

MILION HARCEZY ORGANIZUJE WAKACE SOBIE I ROWIEŚNIKOM

IMO dużych nakładów finansowych nie stać nas jeszcze, nasze państwo na organizowanie obozów i kolonii dla wszystkich dzieci i dla całej młodzieży, już dzisiaj jednak można lepiej wykorzystać istniejące fundusze, uruchomić inicjatywę społeczna. Można także, i to jest przede wszystkim nasze zadanie, wykorzystać własną inicjatywę dzieci i młodzieży. Nie wszyscy pojadą na obozy i kolonie, ale również w miejscu zamieszkania można organizować zastępy wakacyjne, modny, nowoczesny, społeczny podejściu do choroby kilkudniowe biwaki i stancje wakacyjne, można na taniej — co wcale nie trzeci, że gorzej — urządzić normalne obozy.

Tę więc realność hasła „Milion harcezy organizuje wakacje sobie i rówieśnikom” opieramy na dotychczasowym doświadczeniu stąbów akcji nieobozowej i na gospodarskim, społecznym podejściu do akcji letniej harcerskich zespołów młodzieżowych i

instruktorskich, na umiejętności współdziałania z rodzicami, organizacjami społecznymi, szkołą, na organizowaniu aktywnego wypożyczni dzieci i dorastającej młodzieży. Już w ubiegłym roku wzbudziły takie hasła, które organizowały w różnych formach akcji obozowej i nieobozowej nie tylko harcerzy, ale praktycznie biorąc wszystkie dzieci pozostające z różnych powodów w czasie wakacji w miejscach zamieszkania.

Szczególnie ważnym zadaniem będzie zorganizowanie wakacji dla zachów — nie dla się tego LWD i WDM i przede wszystkim — drużynowych oraz przybocznych drużyn zachowych.

Harcerstwo jest organizacją harcerzy, a nie organizacją dla harcerzy. Śład odbiorcami hasła o powszechności akcji letniej nie mogą być tylko instancje organizacyjne, ośrodki inicjatyw i drużynowi, szkolny wiek przede wszystkim od drużynowych zależeb będzie powodzenie tego hasła. Musimy zwrócić się również wprost do drużyn i zastępów, w tym szeregu — do młodzieży starszej.

Powinnyśmy zacząć wprowadzać w życie zasady, że każdy zespół harcerski — zastęp i drużyna planują wakacje dla siebie i swoich kolegów. Tylko wtedy hasło „Milion” będzie nie tylko statystycznym, ale i wychowawczym zadaniem. Również wtedy wzmocnimy bliźnię społecznio-wychowawcze wartości naszego systemu pracy drużyn.

Okres lata nie może bowiem stanowić „przerwy w życiu” harcerskich zespołów, harcerskiemu zastępowi nie może być obojętne, jak spędzi lato ten czy ów harcerz — członek zespołu. Każdy powinien pamiętać, że niezależnie od tego, gdzie się znajdzie w okresie wakacji, może i powinien być aktywnym członkiem organizacji, wszyscy zaś powinni pamiętać, aby każdy mógł korzystać z uroków wakacji.

Jeśli troska o każdego harcerza stanie się wspólną sprawą harcerskich zespołów, rad drużyn, kręgów instruktorskich, to nie tylko zici się jedna z najważniejszych spraw zostanie lepiej załatwionych, więcej dzieci lepiej spędzi wakacje.

Wprowadzenie w życie zasady, że każdy zastęp planuje wakacje, wymaga odpowiedniej interpretacji przepisów systemu pracy drużyn. W niewielu bowiem przypadkach, chociaż jest to naszym daniem, większość członków harcerskiego zastępu może pracować razem na obozie lub w akcji nieobozowej, kontynuując zdobywanie miana. Dlatego wprowadzamy zasadę, że każdy zastęp, który utoży plan udziału harcerzy z zastępu w akcji letniej obozowej i nieobozowej — a po lecie przeprowadził podsumowanie, może w zależności od wypracowania planu i swego uznania zrealizować sobie wykonaną pracę jako równowartość jednego zadania (sprawności) na zdobyte miano.

FORMY I METODY REALIZACJI PROGRAMU

Gdyby zadanie sprowadzało się tylko do tego, aby drużyny i zastępy wykazywały się podjęciem w 1964 roku treści ustalonych w programach i planach programowych na 20-lecie PRL, wówczas można by iść na ustalenie prostej i jednocześnie uniwersalnej metody (np. specjalnych ośdnak i placówek), w których harcerzy do wykonania tego zadania. Przy takim podejściu całokształt wypracowanych i stosowanych trwałych elementów metody (wzrost systemu) musiałby zejść na drugi plan, o to kół musiałoby osłabić zastępy i drużyny, osłabić ich działalność i oddziaływanie. Zadanie polegać nie na tym, aby propozycje programowe na 20-lecie PRL, wnoszące nowe treści do programu ZHP nie tylko na okres jubileuszu powstania Polski Ludowej, sprzyjały umacnianiu i rozszerzaniu wpływu ideowo-wychowawczego harcerstwa na dzieci i młodzież, a w szczególności sprzyjały:

— pełniejszemu wykorzystaniu metod wychowania ideowego, pełniejszemu wydobyciu wartości ideowych systemu pracy drużyn w praktyce wychowawczej oraz wniesieniu nowych wartości ideowo-wychowawczych;

— tworzeniu i umacnianiu środowiskowych kręgów instruktorskich i ośrodków inicjatyw, będących podstawą umacniania harcerstwa jako ruchu społecznego i wpływu starszych harcerzy na młodszych;

— umacnianiu zastępów, drużyn i pozycji drużynowego.

1. Pełniejsze wykorzystanie metod wychowania ideowego, pełniejsze wydobywanie w praktyce wartości ideowo-wychowawczych systemu pracy drużyn.

Podstawowym sposobem wychowania ideowego, sposobem angażowania ideowego, podobnie jak dotychczas, w okresie 20-lecia PRL będzie działalność społeczna zespołów harcerskich; muszą być jednak wyraźniej stosowane zarówno następujące momenty, jak i środki w nich wartości ideowo-wychowawcze: wybór: zadań, wpływ na ten wybór, świadomość, kontakt z dorosłymi, ocena, wiedza o społecznej rzeczywistości zarówno związana z dziedziną realizowanej działalności społecznej, jak i nie związana z wykonywanymi zadaniami. Jest to przede wszystkim sprawa instruktora, który bezpośrednio prowadzi zaleca wprowadzające i inne, wykorzystując w tym celu różne formy (słowo, ćwiczenia, spotkania, zwiady itp.).

Emocjonalne wiązanie harcerzy z Polską Ludową, z postępowymi i rewolucyjnymi tradycjami. W tym celu powinny być wykorzystane lepiej takie formy pracy harcerskiej, jak praca wokół bohaterów drużyn, ogniska, symbolika i zwyczaje.

Pełniejsze wydobywanie wartości moralnych wynikających z całokształtu pracy harcerskiej — a szczególnie z realizacji zadań społecznych — przez podstawiwo kolektyw — zastęp. Pelnego wydobywania jak i wnoszenia wartości moralnych może dokonywać świadomy wychowawca — instruktor.

Dalsze rozwijanie inicjatyw i samodzielności zespołów harcerskich, wyrażone określonych w systemie pracy drużyn, jako niezbędnej drogi wychowania pełnowartościowych budowniczych socjalizmu, którzy są prawdziwymi współopodarcami, umieją rządzić i współrządzą, są aktywni społecznie.

2. Rozwijanie środowiskowych kręgów instruktorskich i ośrodków inicjatyw.

Ambicją naszą winno stać się tworzenie wokół programu na 20-lecie PRL ośrodków inicjatyw. Sprzącz tam będą wspólne inicjatywy drużyn w środowisku („kampanie”), które mogą być w pełni zrealizowane przez środowiskowy krąg instruktorski i przy współdziałaniu drużyn starszych z młodszymi i zachowami.

3. Umocnienie zastępów, drużyn, pozycji drużynowego.

Program udziału harcerstwa w obchodach 20-lecia PRL zwiększa rolę drużynowego i drużyny. Większość zadań tu proponowanych to zadania dla całych drużyn. W związku z tym do planu długofalowych zamierzeń drużyny powinny wejść wybrane przez radę drużyny po wysłuchaniu opinii i inicjatyw zastępów (zwłaszcza zastępu trójki) zdobywającego miasto odkrywców) zadania, które drużyna podzieliłaby w ramach obchodów 20-lecia PRL. Plan taki (roczny, półroczny) powinien być przez radę drużyny na bieżąco aktualizowany i uzupełniany. Zarówno wokół całego planu przyjętego przez radę drużyny, jak i wokół kolejnego zadania,

do którego przystępuje drużyna, powinna być prowadzona przez drużynowego praca wyjaśniająca sens i potrzebę takiego działania harcerzy. Należy tu wykorzystać 50-lecie działalności organizacji ogólnopolskiej (informacje w prasie „dorosłej” i harcerskiej) o zadaniach polegających przez inne drużyny, dokumenty ogólnopolskowe i chowawcze, które powinny być adresowane również wprost harcerzy, kontakt z organizacjami politycznymi i społecznymi, organami władzy terenowej, działaczami (bezpłatnie zwracanie się do harcerzy z apelem o podjęcie ważnych spraw) i wręczcie także znane formy, jak wywiady, spotkania, a nawet gry ukazujące sens i potrzebę określonego działania.

Jednak wybór i podjęcie przez całą drużynę konkretnych zadań z programu udziału harcerstwa w obchodach 20-lecia PRL nie mogą w żadnym wypadku doprowadzić do zatracenia samodzielnej pracy zastępów i wyboru przez nie własnych zadań. W każdym z haseł programu na 20-lecie wskazaliśmy przykłady sprawności zespołowych, które mogą wiązać się z realizacją zadania całej drużyny. Chodzi więc o to, aby — po przyjęciu przez radę drużyny planu zamierzeń — bezdnie jego wkładem we wspólną pracę drużyny. Wszystkie te sprawności i zadania powinny być zaliczane na zdobywanie miasto. Tak więc udział harcerstwa w obchodach 20-lecia PRL powinien być okresem dalszego umacniania systemu pracy drużyn, intensywniejszego zdobywania przez zastępy miast.

KIEROWANIE REALIZACJĄ PROGRAMU NA 20-LECIE PRL

Zgodnie z przyjętą dotychczas sposobem pracy, realizacją programu kierują komendy chorągwi. Nie może to jednak oznaczać, że każda chorągiew na podstawie niniejszych wytycznych opracowała swój wojewódzki program. Mamy bowiem jeden, wspólny i ogólnopolski program udziału harcerstwa w obchodach 20-lecia PRL. Ten program w całości powinien być znany wszystkim instruktorom i powinien być realizowany przez wszystkie drużyny. Tak więc centralnie z udziałem aktywu terenowego zostana opracowane materiały pomocnicze i wskazówki metodyczne do realizacji zadań wymienionych w programie. Również centralnie będzie dokonywane podsumowanie prac wykonanych przez harcerzy. Niemniej komendy chorągwi i hufców podjęcia przez zastępców i pracę z instruktorami sprawy zawarte w ogólnopolskim programie, dostosowując je do własnych warunków, podkreślając kontynuację programów chorągwiowych.

Komendy chorągwi i hufców, a także powstające kręgi środowiskowe, mogą i powinny organizować akcje, które będą podkreślały wybrane sprawy z ogólnopolskiego programu, zachęcały do ich podjęcia. Komendy chorągwi i hufców powinny również podsumowywać prace wykonywane przez harcerzy, wspierać zadania z programu ogólnopolskiego podejmowane przez drużyny odpowiednią działalnością organizatorską. Szczególnie ważne staje się przyciągnięcie do oddziaływania wychowawczego aktywu społecznego w środowiskach, powołanie przez harcerzy z działalnością organizacji społecznych, rad narodowych itp., w tym zwłaszcza z działalnością bratnich organizacji — ZMS i ZMW.

SPIEWAJ Z NAM!

to tytuł nowego, rewelacyjnego śpiewnika harcerskiego wydanego przez

WYDAWNICTWO HARCERSKIE

Kieszonkowy format, oprawa plastikowa, stron 448, ponad 130 piosenek. Cena zł 15.—
Śpiewnik kupić można w kioskach „Ruchu”, składnicach CSH, księgarniach „DK” lub bezpośrednio w Wydawnictwie.

WYDAWNICTWO HARCERSKIE

WARSZAWA

ul. Konopnickiej 6

Zamawiam za zaliczeniem pocztowym następujące książki:

— egz. S. Borowicki: Astrokspedycja	zł 10,—
— egz. H. Burchard: Przed rejsem	zł 15,—
— egz. F. Burchard: Na szlak	zł 12,50
— egz. F. Burchard: Tropami folkloru	zł 8,50
— egz. W. Chołomska: Przebieranie	zł 10,—
— egz. M. Dańkowska: Błękitny krzyż	zł 4,60
— egz. M. Dańkowska: Znak władzy	zł 13,50
— egz. T. Dąbrowska: Przygotowujemy program...	zł 5,—
— egz. B. Gajdeczka: Złote ręce	zł 4,80
— egz. B. Gajdeczka: Chała Robinsona	zł 4,—
— egz. B. Gajdeczka: Uwaga! Bakteria!	zł 18,—
— egz. J. Górski: Na tropie trzeciego prawa	zł 14,—
— egz. A. Jaczewski: Medycyna w plecaku	zł 12,50
— egz. J. Kawka: Sport w drużynie	zł 10,—
— egz. Kramik rozmaitości	zł 9,—
— egz. J. Kuroń: Uwaga — zespol!	zł 15,—
— egz. F. Mleczko: Lubimy wesoło działać	zł 12,—
— egz. Na harcerskiej estradzie	zł 12,20
— egz. Naśladowictwo dozwolone	zł 42,—
— egz. Pedagogika podwórkowa	zł 9,—
— egz. S. Sosnowski: Z książką do ludzi	zł 20,—
— egz. F. Starzyńska: Harcerska kuchnia	zł 4,60
— egz. J. Stykowski: Pali się!	zł 13,—
— egz. W. Śniegucki: Wychowanie gospodarze...	zł 25,—
— egz. Śpiewaj z nami!	zł 10,—
— egz. Walterowy	zł 11,—
— egz. Z. Wilka: Zielone sprawy...	zł 8,—
— egz. M. Zimiński: Jak to było z Mysią Wieżą	zł 8,—
— egz. M. Zimiński: Szatańska księga	zł 10,50
— egz. M. Zimiński: 100 dni pod biegunem	

Koszty przesyłki i zaliczenia proszę doliczyć do rachunku. Przesyłkę wykupić zaraz po nadejściu.

(miejscowość i data) (pieczęć) (podpis zamawiającego)

(dokładny adres)

DRUHOWIE DRUŻYNOWI!

Czy posiadacie w bibliotece drużyny lub szkoły niżej wymienione książki harcerskie?

WYDAWNICTWO HARCERSKIE

Proponuje Wam zestaw tytułów nowych i tych, których jeszcze nie macie i nie korzystacie z nich w pracy harcerskiej:

H. Boruciński: PRZED REJSEM	zł 15,—
P. Burchard: NA SZLAKU. NOWOCZESNY SPRZĘT TURYSTYCZNY	zł 12,50
P. Burchard: TROPAMI FOLKLORU	zł 8,50
M. Dańkowska, M. Krajewski: ZNAK WIEDZY	zł 5,—
A. Jaczewski, K. Łodziński: MEDYCYNA W PLECAKU	zł 14,—
J. Kawka: SPORT W DRUŻYNIE	zł 12,50
J. Kuroń: UWAGA — ZESPÓŁ!	zł 9,—
F. Mleczo: LUBIMY WESOŁO DZIAŁAĆ NASŁADOWNICTWO DOZWOLONE	zł 15,— zł 12,80
PEDAGOGIKA PODWÓRKOWA	zł 42,—
F. Starzyńska, M. Głowińska: HARCERSKA KUCHNIA	zł 20,—
W. Śniegucki: WYCHOWANIE GOSPODARCZE W DRUŻYNIE WALTEROWCY	zł 13,— zł 10,—
Z. Wilska: ZIEŁONE SPRAWY NASZEJ DRUŻYNY	zł 11,—

oraz serie wydawnicze

„NASZE OGNISKA“

W. Chotomska: PRZEBIERAŃCY	zł 10,—
T. Dąbrowska: PRZYGOTOWUJEMY PROGRAM ARTYSTYCZNY KRAMIK ROZMAITOŚCI	zł 13,50 zł 10,—
NA HARCERSKIEJ ESTRADZIE	zł 12,—

„ZASTĘPOWI NA UCHO“

M. Dańkowska: BŁĘKITNY KRZYŻ	zł 4,60
B. Gajdeczkowa: ZŁOTE RĘCE	zł 5,—
B. Gajdeczkowa, P. Rządca: CHATA ROBINSONA	zł 4,60
B. Gajdeczkowa, P. Rządca: UWAGA! BAKTERIA!	zł 4,—
J. Stykowski: PALI SIĘ!	zł 4,60

Wszystkie wymienione w numerze książki są do nabycia w składnicach CSH, księgarniach „DK“ lub bezpośrednio w Wydawnictwie. Wydawnictwo Harcerskie wysyła książki za zaliczeniem pocztowym. Można w tym celu wypełnić zamieszczone na odwrocie zamówienie i przesłać do Wydawnictwa.

Uwaga! Okazja! Zamówienia nadesłane do dnia 15 stycznia 1964 r. wezmą udział w losowaniu specjalnych 5 premii w postaci biblioteczek wartości 200 złotych. Warunkiem udziału w losowaniu jest nadesłanie zamówienia wartości co najmniej 100 złotych.

Wydaje: Naczelna Rada Harcerska. Redaguje i kolportaż prowadzi Wydawnictwo Harcerskie. Adres redakcji —
Warszawa, ul. Konopnickiej 6.

Nakład 20.500 egz. Papier druk. gaz. kl. VII, 50 g 61×86 cm. Cena numeru zł 7.00.

Zakłady Graficzne RSW „Prasa“, Warszawa, ul. Smólna 12. Zam. 1675. L-85.